

MASNAP REGGEL. Munkában az olvasztó üst.

NOVEMBER 22. MAGYARORSZAG UGYE A SENATUS ELOTT.

Mielőtt a szenátusban határozat volna a békeszerződés jóváhagyásának sora felett, hozzászólt a kéréshez hosszabbban La Follette szenátor is. Sokáca szerint hosszú beszédet mondott a wisconsini törvényhozó, habár a megszövegeztet határozat miatt rendes formáját nem is érthette el. Mint az adminisztráció ellenzék, hevesen támadta a békeszerződést s főképpen a titkos szerződéseket ellen kelt ki, amiket az európai hadviselő államok a háború előtt vagy alatt kötöttek egymással, s amely szerződés feltételeit most be kellett váltítani, akár egyenként, akár nem. La Follette magyarázatát ezzel kapcsolatban Európa új térképét, az új országhatárokat s rámutatott, hogy a békeszerződés híres X-ik szakasza értelmében ezeknek az új határoknak megtartását illetően milyen felelősséget és kötelezettséget vállal az Egyesült Államok. Emlékeztünk vissza, hogy mit is tartalmaz az a szakasz:

"Vállalják a Liga tagjai, hogy a Liga valamennyi tagjának területi épségét és politikai függetlenségét tiszteletben tartják s külső támadás ellen megvédik."

Ennek a szakasznak végtelenül nagy fontossága van Magyarországnak. Versaillesben ugyanis földrajzilag Magyarországot s egyes darabjait szomszédainak juttatták. Rendszerint azaz az indoklás, hogy előzetes titkos szerződésben ígérték el ezeket a magyarországi részeket, tekintet nélkül az ott lakó nép érzelmeire, tekintet nélkül a nemzetiségi határokra s mindenképpen tekintet nélkül a sokat emlegetett örendelkezési jogra. S a Nemzetek Ligájának alkotmányának értelmében, mint a fent idézett sorok mutatják, Magyarországnak még csak reménye sem lehet arra, hogy valamikor is visszakérüljenek hozzá az elszakított területek.

Est a helyzetet boncolta La Follette szenátor. A éppen Ausztria-Magyarország állapotát értve. Emlékeztette idétte mindenképpen Wilsonnak azt az 1918 december 4-án tett kijelentését, hogy "tartozunk vele magunknak, hogy megmondjuk, miképpen az osztrák-magyar birodalmat semminképpen sem hagyjuk megbontani vagy újraszervezni." Majd kifejté, hogy az ellenkező álláspont az elnök azért volt kénytelen lépní Párisban, mert az ő elveivel ellentétben titkos szerződésektől a szövetségesség nem akart elkeltetni. Erdély esetét hozza fel s megmondja, hogy valóságilag megvezetették Magyarországot darabjainak odaigérezésével a románokat, hogy azokat a maguk részére megnyerjék.

"Magyarországról beszélek, — mondta La Follette, — jó lesz arra is visszaemlékezni, hogy Magyarországnak azokat az ismételt és hősi kísérleteit, hogy megszabadítsa magát a Habsburg uralomtól, ide értve a Kossuth alatti eseményeket is, csak azoknak az országosnak eljárássá bukkant meg, amely országok közül némelyik később a szövetségesség mellé állott."

Idézi La Follette Frank H. Sizemondnak az érveit is, amikor azt mondja, hogy azok a nemzetiségek, amelyeket elszakítottak Magyarországtól vagy Ausztriától, éppen oly kevéssé hajlandók alárendelni magukat a Nemzetek Ligája döntésének, mint a balkáni államok és az Egyesült Államok elnökeinek is csak egy olyan őse van, aki Amerikában született s a listájában ott van igen sok államférfi, gyáros, feltaláló, író stb., akiknek az ereiben csak egy generáció óta folyik amerikai vér legteljebb.

"S mégis a 34 millió idegen származású ember között, — a kik vagy maguk is idegenben születtek, vagy szülei születtek még idegenben, — ott találjuk az ország igen sok polgárát a legkiválóbbak közül. Még az Egyesült Államok elnökeinek is csak egy olyan őse van, aki Amerikában született s a listájában ott van igen sok államférfi, gyáros, feltaláló, író stb., akiknek az ereiben csak egy generáció óta folyik amerikai vér legteljebb."

"Az amerikai bevándorlási statisztika adataiból kiviláglik, hogy az amerikai köztársaság megalakítása óta Anglia és Írország nem kevesebb, mint nyolc és fél millió lélekkel szaporította az Egyesült Államok lakosainak számát, Németország pedig több mint 6 millió lélekkel. Angolok, irek, skandinávok és németek együttvébe többen vándoroltak Amerikába, mint az összes többi bevándorlók együttvébe."

"Érdekes dolog az is, hogy több ir bevándorló jött Amerikába, mint amennyi ottthon maradt. Az egykori Ausztria-Magyarország következő s sorban azok között az országok között, amelyek a legtöbb bevándorlót szolgáltatták az Egyesült Államoknak. Noha ebből a kettős birodalomból a bevándorlók csak akkor kezdtek érkezni, mikor a nyugati államokban már szünni kezdett a tömeges bevándorlás, mégis jöttek eddig annyian, hogy számuk felér Texas állam lakosainak számával. Olasz anyanyelvi jött, mint Montana, Wyoming, Oregon, Idaho, Nevada, Colorado, Arizona és New Mexico államok lakosainak kétszerese. Orosz s fél millió vándorolt ide, s számuk több, mint a mennyi a New England államok összes népességének fele."

A nagy bevándorló tömegek beolvastása nem könnyű munka, de az Egyesült Államok mégis megoldja ezt a nagy feladatot.

Manapság, amikor igen sok panaszot lehet hallani amiatt, hogy Amerika nem képes beolvastani az idezőnlő idegeneket, rendkívül érdekes és időszerű az Országos Földrajzi Társaság, (National Geographic Society) ama közleménye, amely kiemeli, hogy "az amerikaiázó törekvésekre nézve nagyon biztató az a esodlatos mód, a mivel az Egyesült Államok fel tudja szelni az idevándorló idegenek orrási tömegeit." Az idegenek ellen újra feltámadt s mesterségesen szított ellenszenv mai korában igen hasznos és igen tanulságos a Földrajzi Társaság tanulmánya a bevándorlásról. A cikk többek között ezeket mondja:

"Ki tudja felbeszélni azt az adósságot, amivel a bevándorlósért tartozunk. Mióta kinyitlakoztatták, hogy minden ember szabadnak s egyenlőnek született s amióta a szabadság örök tüzet először lobbantottak lángra amerikai földön, harminckilene millió ember tette meg az utazási idegen partoktól a mi partjainkig. Annyi ez, mintha a német birodalom fele kelt volna utra Amerika felé, vagy a háború előtti egész Anglia, Kent kerület kivételével. Annyi ez, mint a Mississippitől nyugatra eső Egyesült Államok népessége, beleszámítva még Alabama állam népességét is."

"A történelem nem jegyez fel olyan népmozgalmat, amely gyorsaságban s tömegekben felülmúlta ezt. Ehez viszonyítva azok az ásziai horodák, amelyek Európáig egykor elárasztották, jelentéktelenek. Lettek légyen bármilyen nagyok és hatalmasok is."

"Az eddig idevándorolt 33 millió ember közül 14 millió még mindig él közöttünk s ezeknek gyermekei s unokái már igazán esont a mi esontunkból, vér a mi vérünkéből."

"Amerika népessége nemrégiben haladta túl a száz milliót s érdekes dolog megfigyelni ennek a népességnek az összetételét."

"Van mindenekelőtt 11 millió szinesbőrű, beleszámítva a négerket, indiánokat, kínaiakat. Van azután 14 millió olyan gyermek, akiknek apja-anya idegen születési, majd 6 millió 500 ezer gyermek, akiknek vagy az apja, vagy az anyja nem amerikai születésű. Ha mind-ezeket leszámítjuk, csak 54 millió olyan ember marad, akiknek fehér szülei itt születtek már."

"Ilyen és ehhez hasonlókat mond ez a Talbot. Ugyanaz a Talbot, aki még németül se tud, hiszen a névelőket rosszul alkalmazza és még véletlenül se találja el például a "ház"-nak a nemét. Képzhetők, mennyit értett az előadókóbból."

Frank Wedekindről megállapítja, hogy közepes tehetség, Reinhardtól megállapítja, hogy osztrák. Fall Leo egy operetjéről azt a kissé merész állítást közzéteszi, hogy a zenékészítő műotivumait a New Yorkban játszott "Springtime" című darabból lopta. Ami valószínűnek látszik, ha az ember meggondolja, hogy Fall Leo mennyire lehet ismerős egy new yorki darab muzsikájával s hogy mennyire kénytelen lopni egy zeneszerző, akinek eredeti melódiáit valaha egész Európa füttyülte."

Talbot szerint a berlini színházdirektorok rettenetesen vágyódnak az amerikai színdarabok után. Ami mindenesetre érdekes, ha az ember meggondolja, hogy New Yorkban meg alig várják, hogy európai darabokat

Egy igazi hazafiról.

Az igazi hazafi, akinél szebben a szovinizmust, az elfogult butaságot szebben senki se képviselheti. Hayden Talbot névre hallgat és saját külön tudósítója egy new yorki újságnak. A derek Talbot meg akarja szolgálni a dollárokat, tehát mindenbe beleléti az orrát. Többek között a színházba is. Színházról ír lapja legutóbbi számában, a berlini színházról, mert e pillanatban a jeles férfiú éppen a német fővárosban tartózkodik. Hazafias szíve egész felháborodással, sovinizta szemlélettel és meggyőződéssel ír olyasmiről, ami olyan messze van tőle, mint Makó Jézusától. Az ilyen legények, mint ez a Talbot, ezek diszkreditálják a hazafiság fogalmát, ezek utáltatják meg a józanokkal a nemzeti zászlókat s a himnusokat. Ezek a legények adnak alkalmat arra a rosszul meglátott, rosszul előadott, tudatlan és hazug eszmékkel, hogy mások, rosszakaratuk és szintén tudatlanok, leszamarazzák az igazi hazafiakat.

Csak rövid idő kérdése, hogy Németország az Egyesült Államokkal hivatalos békére lép. De még abban az esetben is helyén kívül való volna Talbot mester írása, ha háboruban állna a két ország: a német színházi kultúra, a német drámai irodalom azért nagy lenne, vagy maradna, hiszen mi köze van az irodalomnak a háborúhoz? Az Egyesült Államoknak mindenképpen inkább van szüksége, mint az álhazafiakra, e mindenáron gyűlölködőkre, akik papábkak a pápánál és haragszanak, mindhála egy nemzetre, amelynek a kulturáját rövid látó szemmel nézik."

Lássuk azonban közelebbről Talbot mestert, a sovinizta színházi tudóstól, az elvakult kulturabajnokot.

A berlini színházi viszonyokról írva, többek között a következőket mondja: "Öt estendize Németország el van zárva a külvilágtól a színházi téren. Ennek következtében kénytelen a hazai talentumok támaszkodni, akik még a háború előtti időben is kevesen voltak s akik voltak, azokat nem lehet elsőrangúknak tartani."

Igen, ezt mondja egy Talbot, Frank Wedekindről, Gerhardt Hauptmannról, Hermann Sudermannról, Schillerről, Goetheról stb., stb. De hallgassuk a derek urat tovább: "A német színházi produkcióik nem egyebek rongynál, meg nem értett tákolmányoknál, ostobaságoknál. A színművek, amelyek Németországban játszanak, minden érték nélkül valók."

Ilyen és ehhez hasonlókat mond ez a Talbot. Ugyanaz a Talbot, aki még németül se tud, hiszen a névelőket rosszul alkalmazza és még véletlenül se találja el például a "ház"-nak a nemét. Képzhetők, mennyit értett az előadókóbból."

Frank Wedekindről megállapítja, hogy közepes tehetség, Reinhardtól megállapítja, hogy osztrák. Fall Leo egy operetjéről azt a kissé merész állítást közzéteszi, hogy a zenékészítő műotivumait a New Yorkban játszott "Springtime" című darabból lopta. Ami valószínűnek látszik, ha az ember meggondolja, hogy Fall Leo mennyire lehet ismerős egy new yorki darab muzsikájával s hogy mennyire kénytelen lopni egy zeneszerző, akinek eredeti melódiáit valaha egész Európa füttyülte."

Talbot szerint a berlini színházdirektorok rettenetesen vágyódnak az amerikai színdarabok után. Ami mindenesetre érdekes, ha az ember meggondolja, hogy New Yorkban meg alig várják, hogy európai darabokat

203 KÉPVESELŐT ÉS 82 SENÁTORT KÜLD ERDÉLY A ROMÁN PARLAMENTBE.

(Az Est 1919. október 17-iki számából.)

November elején lesznek a választások Romániában, Erdélyben és Bukovinában nem sokkal több pedig összeül a román román nemzetgyűlés. Különösen érdekes, hogy az egykori magyar területeken hogyan léptetik életbe az új román választási reformot. Erdély, Szatmár, Máramaros és a Bánát 203 képviselőt és 82 szenátort fog küldeni a román parlamentbe. Ez a szám a következőképpen oszlik meg: Gyulafehérvár 8 képviselőt és 3 szenátort fog választani. Arad 14 képviselőt és 1 szenátort. Bihar 19 képviselőt és 8 szenátort, Beszterce-Naszód 5 képviselőt és 2 szenátort, Brassó 4 képviselőt és 2 szenátort, Krassó-Szörény 17 képviselőt és 7 szenátort, Csánád és Csík 4-4 képviselőt és 2-2 szenátort, Kősz 11 képviselőt és 4 szenátort, Fogarás 4 képviselőt és 2 szenátort, Hunyad 14 képviselőt és 6 szenátort, Máramaros 9 képviselőt és 3 szenátort, Maros-Torda 8 képviselőt és 3 szenátort, Udvarhely 4 képviselőt és 2 szenátort, Szilág 8 képviselőt és 3 szenátort, Szatmár 14 képviselőt és 6 szenátort, Szeben 7 képviselőt és 3 szenátort, Szolnok-Doboka 10 képviselőt és 4 szenátort, Nagy-Küküllő 5 képviselőt és 2 szenátort, Kis-Küküllő 4 képviselőt és 2 szenátort, Temes és Torontál 17 képviselőt és 7 szenátort, Háromszék 4 képviselőt és 2 szenátort, Torda-Aranyos 7 képviselőt és 3 szenátort. A kolozsvári egyetemi tanárok egy szenátort fognak választani."

A szenátus tagjai lesznek meg a görög-keleti és a görög-katholikus metropoliták és püspökök, továbbá a római katolikus püspökök, valamint a luteránusok, reformátusok és unitáriusok első méltóságai, feltéve, hogy letesszik a román hűségüket."

Bukovina 26 képviselőt és 14 szenátort küld a román parlamentbe. Az erélyi, bukovinai, valamint a romániai választások az általános, titkos és egyenlő választójog alapján fogják megjelteni. Nagy-Románia parlamentje december elején kezd megrendkívül ülészekat."

A szenátus tagjai lesznek meg a görög-keleti és a görög-katholikus metropoliták és püspökök, továbbá a római katolikus püspökök, valamint a luteránusok, reformátusok és unitáriusok első méltóságai, feltéve, hogy letesszik a román hűségüket."

Bukovina 26 képviselőt és 14 szenátort küld a román parlamentbe. Az erélyi, bukovinai, valamint a romániai választások az általános, titkos és egyenlő választójog alapján fogják megjelteni. Nagy-Románia parlamentje december elején kezd megrendkívül ülészekat."

A szenátus tagjai lesznek meg a görög-keleti és a görög-katholikus metropoliták és püspökök, továbbá a római katolikus püspökök, valamint a luteránusok, reformátusok és unitáriusok első méltóságai, feltéve, hogy letesszik a román hűségüket."

A szenátus tagjai lesznek meg a görög-keleti és a görög-katholikus metropoliták és püspökök, továbbá a római katolikus püspökök, valamint a luteránusok, reformátusok és unitáriusok első méltóságai, feltéve, hogy letesszik a román hűségüket."

Pénzküldés és pénzváltás a legolcsóbb napi áron. Hajójegyek a legjobb és leggyorsabb utvonala.

ÖREG VAGY FIATAL FÉRFI VAGY NŐ

egyaránt legyen takarékos, mert senki sem tudhatja, mikor köszönt be a munkátlanság, a betegség, a szükség és jó ha van egy kis

MEGTAKARITOTT PÉNZE,

mert gondtalanul nézhet a jövőbe és nem kell attól rettegnie, hogy mások terhére esik, mások könyörületére szorul. Tegyen félre minden pedájából egy pár dollárt és küldje be hozzánk. Mi elfogadjuk mint

BANKBETÉTE

és kamatot fizetünk pénze után. Idővel így szép összeget takaríthat össze, mely a kamatokkal napról-napra szaporodik. Ne habozzék, hanem küldje be még ma a pénzt és postafordultával megkapja a nevére kiállított bankkönyvet. Betétösszeget nyithat egy dollárral és öt dollár után már kamatot fizetünk.

Pénze nálunk a legnagyobb biztonságban van, mert alaptörvény, a tartalék és a betétek összege

\$2.124.426.00

Mindennemű tanácsért és felvilágosításért bizalommal forduljon hozzánk.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK

1597 SECOND AVE., Corner 83rd Street, NEW YORK CITY.

Közjegyzői ügyek pontos és lelkiismeretes elintézése. Utlevél megszerezjük és csak a kész kiadásokat számítjuk.

AZ ELNÖK EGÉSZSÉGE. mult két hét alatt feltűnően javult" — mondja Dr. Deroum, aki meglátogatta az elnököt. Wilson elnök már beül a fotelják az erkélyre, sőt a Fehér Ház kertjébe is.

Washington, nov. 18. — Wilson elnök egészsége az el-

MAGASABB SZELLEMI KÉPESSÉG

Önt arra szoktatták, hogy elhigye, miszerint a Pénzvillág, Kereskedelem és Ipar fejedelmel sikerült magasabb szellemi képességük révén alapították meg. Gondolkodott-e már afelett, hogy a vasutak Harriman és Hill halála után is közlekednek? Hogy a bankok az idősebb Morgan elhalálása dacára is folytatják működésüket? Hogy az acélipar nem omlott össze Frick és Carnegie elhalálása dacára és hogy ha valami rettenetes csapás folytán az ország összes kapitalistái hirtelen elhalálnának, az ipari működés egy napra sem szűnne meg? Az ipari és pénzügyi Mágusok hatalma a multban azért volt nagy és jelenleg a tüke tulajdonosai azért játszanak vezető szerepet, mert tanulságuk előttük lebegett, hogy a meggadagodásnak egyedüli módja:

DOLGOZTASSA A PÉNZÉT

Ez nem egy olajforrás spekulációja, avagy föld parcellázási tervezettség, sem pedig levegőben szálló bányászati spekuláció elhelyezése. Mi Bankár Korporációja révén Banki és Pénzügyi műveletekkel foglalkozunk, melyeknek alapja a kormány statisztikája szolgál a multból és felfogásunknak az az alapja, ami milliók fejében forog (együttműködés, nem pedig egynehány ember basszkodása), mi felhívjuk az átlagos embereket a vállalkozásban részt venni.

VIZSGÁLJA MEG.

Nem kérünk semmi egyebet, mint vizsgálatot. Nem reméljük, hogy Ön most meggyőződhetik és nem kíséreljük meg Önt e hirdetésünk révén meggyőzni. De azt reméljük mindennek dacára, hogy felkeltjük érdeklődését annak, aki felismeri az üzleti tényeket, irjon részletekért — pénzt jelent az Önnek.

J. GREEN & COMPANY, Inc. 110-112 WEST 40th STR., NEW YORK CITY.

SZABADSÁG. Published daily except Sunday the thirtieth year by The Szabadság Printing & Publishing Co. Ohio Corporation. B. K. Casner, President; Dr. Andrew Cserna, Sec'y-Treas.

A békeszerződés körül.

KIMULT-E a békeszerződés, vagy csak tetszhalott, amit még életre lehet kelteni? Erre a kérdésre a választ csak akkor lehet majd véglegesen megadni, a mikor a Kongresszus megint összeül. Illetékes helyen azt állítják, hogy az elnök vissza fogja küldeni a szerződést a szenátus elé, még pedig az sem lehetetlen, hogy némi módosításokkal. A szerdán megejtett szavazás után nyilvánvaló, hogy semmi eshetőség sincs arra, miképpen a békeszerződést a szenátus jóváhagyja abban a formában, ahogy az Versaillesből kikerült s amilyen állapotban azt Wilson elnök ott aláírta. Ez ugyan nyilvánvaló volt már hamarabb is s ezért bajos megérteni az elnöknek azt a parlamenti stratégiáját, amit Hitehocok szenátorhoz intézett levelében használ, hogy tudniillik mereven ragaszkodik még mindig ahhoz, hogy esakis abba nyugszik bele, ha a szerződést a maga eredeti alakjában hagyja jóvá a szenátus. Ha a Fehér Házban nem csakugyan arra gondolnak, hogy valami kompromisszumot fognak felajánlani a december elsőjén összeülő szenátusnak, ugy bajos megérteni, hogy miért nem ajánlották fel ezt a kompromisszumot már a mult szerdán, amikor a szerződés sorsa elbukott? A kompromisszum elől való ez a makacs elzárkózás volt az oka annak, hogy a republikánusok között azok, akik csak mérsékeltlen elleneztek a szerződést, végre is abba a helyzetbe kerültek, hogy anpak visszautasítása mellett szavazzanak.

Az a makacs ragaszkodás a versaillesi szövegéhez, mint valami hiba nélküli alkotáshoz, amit még csak magyarázni sem lett volna szabad a jóváhagyást kimondó határozatban, holott nyilvánvaló volt, hogy az eredeti alakban a szerződést a szenátus soha sem fogja jóváhagyni, nem volt más, mint nekirohanás a kőfalnak fejjel. Azt sem lehetett vitatni, hogy a szenátusnak joga van ahhoz, hogy a maga többségi véleményét megmondja. A szenátoroknak, csakugy meg van a maguk véleménye s a maguk felelőssége, mint megvan az elnöknek. A többség őszintén meg volt győződve arról, hogy a szerződés a maga eredeti alakjában olyan külföldi bonyodalmaknak lehet az elődezője, amiket az Egyesült Államok alkotmányos és történelmi helyzetének világossággal leszógezésével el lehet kerülni. A szenátorok többségének ezt a félélmét ezotarta a közvélemény nagyrésze is, azok, akik nem pártpolitikai szempontból nézik és bírálják a békeszerződést, hanem egyszerűen csak azt kívánják, hogy Amerika jogai meg legyenek védve kellőképpen, akik a Nemzetek Ligájának sem ellenségei, másféle olyan szervezetnek sem, aminek a célja az, hogy a jövőben elkerülhetők legyenek a háborúk, vagy Amerika részvéte a háboruban. Mindezt azonban ahhoz kötik, hogy Amerikának maradjon meg a joga arra, hogy saját tettei felett határozzon s ne mások által vezessze magát. A nagyközönségnek ez a része méltatlankodással vette azt a követelést, hogy a békeszerződést le kell nyelni azon módon, ahogy azt Párisban az angolok és a franciák Amerika számára is megfőzték.

Ahogy a helyzet ma áll, a békeszerződés kimult, ha csak a kormányt támogató szenátorok a jövő hónapban nem tesznek engedelményeket azoknak, akiket becsületes meggyőzés válsz. el tőlük. A kormánynak különben sem lehet semmi tekintetben az az érdeke, hogy a békeszerződés végleges visszautasítását erőszakolja ki. A megoldás kielégítő módja egyenesen a Fehér Házról függ.

Csonka sztrájkok.

AZ acelsztrájk még mindig tart is, nem is. A szénbányászok sztrájkja szintén. Az acélgári munkások sztrájkját hivatalosan nem futják le. A szénbányászok sztrájkját igen. Az acélgári munkásoknak tehát nem volna szabad dolgozniuk az unió rendelete értelmében. De a legtöbb helyen mégis dolgoznak. A szénbányászoknak dolgozniuk kellene az unió rendelete értelmében, a legtöbb helyen mégsem dolgoznak. A termelés ez alatt csökken és esökken s a drágaság, ha nem is nő, de nem is apad. Az acélgárák legtöbbjében annyira folyik a munka a sztrájk ellenére is, hogy a közvélemény szinte el is felejté az acélsztrájkot. A szénhiány azonban jobban érinti az átlag embert így tél kezdetén s a bányászsztrájk mindenkinek azért ad nagyböng gondot. Lassan-lassan azonban visszatérnek a bányászok is a maguk munkájá mellé s ma már a helyzet az, hogy minden nehézség ellenére sem fog az ország ipara összeomlani a szénhiány miatt. Sok lesz a veszteség, sok lesz a szenvedés, de nem lesz katasztrófa. Elméletben azonban tartanak a sztrájkok tovább. S az ilyen elméleti sztrájkok a bizonyosságai annak, hogy az ilyen munkámozgalmak megett csupán hatalmi kérdések rejlenek.

Kiss Emil BANKER 111 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

PEN. Birt. Jó NE. ALA. Gyo. STAN. HUGO L. AVE. B. CO. SZAB. A N. Az Egy. ügyi. tette. a hábor. A konzu. igazol. az en. Mint. Lansing. letleg. me. a hábor. lyek. edé. azt. hogy. akiknek. az Egyes. jöhessené. Egyéb. ügyminisz. ges. ném. gyári. érd. gyöb. külf. van az Eg. Azokna. nak azon. jönni. akat. munk. köz. tamozott. az illeték. valamelyik. vétele. amerika. niók. és ig. mi edé. Egyesült. igazolni. re, a külf. szerint. a. tusok. meg. Az illet. kell. jelen. ve. Eket. ban. meg. leg. mily. leg. mily. vannak. SIETTE. A szövets. tető. alá. nagy. m. PARIS. sabb. taná. el. végleg. l-ge. élet. szagall. de. a tag. nyilatkoz. léptetés. Minden. tesz. a buk. des. éle. jainak. ve. nélkül. arr. Államok. nem. békeszerz. Az ang. békétá. tette. az. eljárás. s. ni. hogy. gátusok. a. gendó. arr. dást. köte. sült. Állam. Egy. lre. képviseli. legfelsőbb. rikai. de. működés. tást. nem. PÉN. H A. Sajit. Há. kétsz. m. kőr. é. TRAN. 203 106.

egolcsóbb napi
s leggyorsabb

ATAL
GY NŐ

mert senki sem
a munkátlan
és jó ha van

PÉNZE,

jövőbe és nem
mások terhére
szorul.

lájából egy pár
k.

ÉTET

után. Idővel így
szé, mely a ka-
porodik. Ne ha-
g ma a pénzt és
a nevére kiállí-
mlát nyithat egy
már kamatot

bb biztonságban
artálék és a be-

6.00

és felvilágosítás-
ozzánk.

LAMI BANK

er 83rd Street,
CITY.

és lelkiismeretes

és csak a kész

ét hét alatt feltűnően ja-
mondja Dr. Dereum,
glátagatta az elnököt.
on elnök már beleül ro-
az erkélyre, sőt a Fehér
terjébe is.

ELLEMI
G

elhigye, miszerint
Ipar fejedelmel si-
pességük révén ala-
már afelett, hogy a
la után is közeled-
bb Morgan elhalálo-
désüket? Hogy az
k és Carnegie elha-
ni rettenetes csapás
listái hirtelen elha-
gynapra sem stün-
Mágnások hatalma
elenleg a tüke tulaj-
s szerepet, mert ta-
y a meggazdagodás-

A PÉNZÉT

pekulációja, avagy
em pedig levegőben
helyezése. Mi Ban-
kai és Pénzügyi mi-
nkiesi alapját a kor-
máltól és felfogá-
sillók fejében forog
gynehány ember ba-
tálagos embereket a

MEG.

et, mint vizsgálatot.
meggyőződhetik és
detésünk révén meg-
lennek dacára, hogy
akti felismeri az üz-
t — pénzt jelent az

PANY, Inc.
NEW YORK CITY.

PÉNZKÜLDÉS

Biztos Pontoc

JÓ BORNAK
NEM KELL
CÉGÉR

ALAPÍTATOTT 1882.

Gyors Erős

STANDARD BANK
HUGO LEDERER BANKHAZA
AVE. B. COR. 4th ST. NEW YORK

SZABAD BEJÖNNI
A NÉMETEKNEK.

Az Egyesült Államok kül-
ügyminisztere megszün-
tette a németeket kizáró
háborús rendelkezéseket.

A konzulok előtt azonban
igazolniok kell magukat
az engedélyt kérőknek.

Mint Washingtonból írják,
Lansing külügyminiszter ren-
delteleg megszűntette mindazokat
a háborús intézkedéseket, ame-
lyek eddig megakadályozták
azt, hogy német állampolgárok,
akiknek jóhiszemű érdekük van
az Egyesült Államokban, ide be-
jöhessenek.

Egyben azt is jelenti a kül-
ügyminiszter, hogy tisztessé-
ges német üzletembernek és
gyári érdekeltségének egy na-
gyobb küldöttségét már utban is
van az Egyesült Államok felé.

Azoknak a német alattvalók-
nak azonban, akik Amerikába
jönni akarnak, az Egyesült Álla-
mok konzuli hivatal által lát-
mazott utlevéllel kell bírniok.
Az utlevélnek ezt a látmazást
valamelyik semleges, vagy szö-
vetségi államban levő egyik
amerikai konzulátusnál kell ká-
pniok és igazolniok kell azt, hogy
mi célból akarnak bejönni az
Egyesült Államokba. Akik ezt
igazolják, azoknak részle-
re a külügyminiszter rendelé-
s szerint a látmazást a konzulá-
tusok meg nem tagadhatják.

Az illetőknek ekkor azt is be-
 kell jelenteniük, hogy kit, illet-
ve kiket akarnak itt Ameriká-
ban meglátogatni és hogy eset-
leg milyen üzleti érdekeltségeik
vannak.

SIETTETIK A BÉKÉT

A szövetségesek december 1-re
letű alá akarják hozni a
nagy munkát.

PARIS, nov. 21. — A legfel-
sőbb tanács még nem döntötte
el véglegesen, hogy december
1-re életbe lépjen a Németor-
szággal kötött békeszerződés,
de a tagjai valamennyien úgy
nyilatkoznak, hogy az életbe-
lépést nem halasztja tovább.

Minden előkészületet meg-
tesz a béketanács a békeszerző-
dés életbeléptetésére és pont-
jainak végrehatására tekintet
nélkül arra, hogy az Egyesült
Államok nem hagyta jóvá a
békeszerződést.

Az angol, francia és olasz
béketanácsosokat megdöbben-
tette az amerikai szenátorok
eljárása s nem tudják megérte-
ni, hogy az amerikai békede-
legátusok aláírása miért nem ele-
gendő arra, hogy a békeszerző-
dést kötelezővé tegye az Egye-
sült Államokra nézve.

Egyelőre Henry D. White
képviseli fogja Amerikát a
legfelsőbb tanácsban s az ame-
ricai delegátusok folytatják az
munkájukat, amíg más utasi-
gat nem kapnak.

PÉNZKÜLDÉS ÉS PÉNZBEVÁLTÁS

A LEGOLCSÓBB NAPI ÁRFOLYAM MELLETT.

HAJÓJEGYEK EURÓPÁBA
HA NINCS UTLEVELE

FORDULJON HOZZÁNK.

Saját Házunkban tiszta szobák állanak és az az a rendel-
kezősége. A ki levélre vagy sürgősen tudat bennünket, hogy
mikor érkezik New Yorkba, azt emberünk megvárja a Depot-n.
TRANSATLANTIC EXCHANGE INC.,
203 10th Ave., Corner 22nd St. New York, N. Y.
TEL. WATKINS 7232

SZÁZEZER OROSZ
AKAR HAZAMENNI

Martens szerint ő hozzá-
seregszámra folyamod-
nak utleveleikért az orosz
országi állampolgárok.

A hajók készen várják
öket, csak a szövetségi
jóváhagyásra várnak.

Ludwig A. Martens, az orosz
szoviet köztársaságnak önkine-
vezte követe tudvalevően azzal
a kérelemmel fordult az ame-
ricai külügyminiszterhez,
hogy engedjék meg azt, hogy
ő hazaküldhesse Oroszországba
azokat az orosz állampolga-
rokat, akik vagy nem akarnak
továbbra is itt tartózkodni,
vagy akiket az amerikai ható-
ságok, mint nem kívánatos
idegeneket deportálni akarnak.

Martens szerint őhozzá már
eddig is több mint tízezer orosz
állampolgár folyamodott utle-
velért. Azt nem mondja, hogy
valamennyien személyesen je-
lentkeztek, azonban határozot-
tan állítja, hogy levelekkel és
táviratokkal igazolhatóan az
itténi orosz állampolgárok na-
gyon is komolyan vették az
önatkozó felhívását. Az irodá-
ja, mint mondotta, most állan-
dóan azzal van elfoglalva, hogy
a vonatkozó dologban kérde-
zősködőknek telefonon vála-
szol.

Azt állítja, hogy a jelen pi-
lanatban is lehet legalább
százezer olyan orosz állampol-
gárt találni, akik azonnal szet-
nének hazajutni szoviet
Oroszországba. Ezek az oro-
szok azért jöttek Amerikába,
hogy a cári elnyomatás alól
szabadulhassanak. Most vissza-
nak az iroda csak tízezerrel
tud gondoskodni és fog is gon-
doskodni, amint megkapja az
Egyesült Államok garanciáját,
arra, hogy az illetők biztonság-
ban hazajuthatnak Oroszorszá-
ba. Petrográdban már készen
állnak a hajók, hogy hazaszál-
lítsák az illetőket, mondotta.

Lansing külügyminiszter
egyelőre nem akar nyilatkozni
abban, hogy milyen intézkedést
szándékozik emni Martens leve-
le és vajdai dolgában.

FOGAS KÉRDÉS
ROMÁNIÁHOZ

A szövetségesek jegyzékükben
megkérdezik, hogy tulajdon-
képen mi is lesz a szándék-
a románoknak.

PARIS, nov. 21. — A szö-
vetségesek által a múlt szom-
baton Romániához küldött
jegyzék felsorolja azokat a
kérdéseket, melyek abból
mérték fel, hogy Románia
még mindig nem járult hozzá
a St. Germainban megkötött
békeszerződéshez. A legfelsőbb
tanács így nem is tudhatja azt,
hogy vajjon Románia hajlan-
d-e továbbra is követni a szö-
vetségesek irányát, avagy attól
el akar-e távolodni.

Amennyiben meg akar ma-
radni a szövetségesek mellett,
úgy tessék aláírni haladéktalan-
ul az osztrák békeszerződést,
mert ha azt nem teszi, a szö-
vetségesek úgy tekintik, mint-
ha vissza akarna lépni a szö-
vetségesek soraiból.

A HAJÓK ÓRIASA.

Angliáé lesz az Imperátor.

WASHINGTON, nov. 21. —
Mint ismeretes ellentétké tá-
madtak Anglia és Amerika közt
az Imperator, volt német hajó-
óriás bírság illetőleg. Anglia
magának követelte a hajót, azt
állítja, hogy az Egyesült Álla-
moknak csak csapatszállítás
célra adta át.
A hajózási tanács most már
véglegesen eldöntötte az Impe-
rator sorsát. At fogja adni a
hajózási és az angoloknak.

Közeledik a tél

és ezzel megint itt lesz a

BORZASZTÓ INFLUENZA!

Hivatalos egészségügyi körökben nagy az aggoda-
lom az influenza-járvány közeledése miatt s máris
készülnek annak fogadására.

Készüljön Ön is, erősítse, tisztítsa szerveze-
lét s ne menjen gyöngö mellel a télnak.

KÖHÖGÉS, MEGHÜLÉS

ellen s mindazoknak, akik hajlamosak a meghü-
lésre, köhögésre, vagy kik bármely mell- és tüdő-
bajban szenvednek, legjobb a Vörös Kereszt

KÁRPÁTI MELL TEA ÉS MELLCEPPEK

Négy csomag Kárpáti Melltea és egy nagy üveg
Kárpáti Mellceppek összesen csak két dollár.
Használati utasítással küldjük postán bárhova. A
várdit csak úgy kaphatja, ha a pénzt a rendelé-
sel erre a címre küldi:

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

DEC. 5-ÉN JÖNNEK
A DELEGÁTUSOK.

Az amerikai békedelegá-
tusok december ötödikén
indulnak haza Párisból.

Az Amerika nevű szállító-
hajó ment értek.

PARIS, nov. 21. — Az ame-
ricai békedelegátusok december
ötödikén indulnak haza Brest-
ből az America nevű transzport
hajóval. A Hotel Crillonban
Frank Polk, a bizottság elnöke
ezt a nyilatkozatot adta ki hi-
vatalosan, tegnap. Ez megerő-
síti azt a hírt, amely az
utóbbi időben mind szélesebb
körben talált hivatkozások-
ban s amely arra vonatkozott,
hogy a békekonferenciának min-
den valószínűség szerint decem-
ber első hetében lesz vége, mi-
kor is az amerikai békedelega-
tusok hazamennek.

Mikor ez a hírfelcsőr látott

napvilágot, az amerikai békede-
legáció titkára hivatalosan til-
takozott ellene is két nappal
előbb ez ügyben Lansing kül-
ügyminiszter is hivatalos tilta-
kozást adott közre.

December tizenötödike előtt a
francia tulajdonosok visszakap-
ják az amerikai fohadiszállás
épületét. A hazainduló csoport-
nak nyolcvan tagja van.

Polk, mielőtt hazaindultna, rö-
vid látogatást tesz Londonban,
a honnét ismét Párisba tér vissza.
Polk kijelentette, hogy ez utazá-
sának semmiféle politikai hát-
tere sincsen.

MEXICO RENDBEHOZÁSA
SOKBA KERÜLNE.

WASHINGTON, nov. 21. —
A mexikói helyzetről nyilatkoz-
va, nyilvánosságra hozták a kül-
ügyminiszterium tisztviselői,
hogy három évvel ezelőtt a had-
sereg fővezérkara úgy véleke-
dett, hogy az Egyesült Államok-
nak 450,000 ember és három ezre-
ndék kellene ahhoz, hogy Mexi-
cóban kedvére való rendet te-
remtsen.

Boldog Karácsonyi Estéken

készítse a család boldogsága, ha van otthonában egy ilyen
valódi COLUMBIA GRAMOPON, melynek ára 6 dupla
lemezsel, 12 dallal csak

\$30.10

Rendelje meg azonnal, hogy Karácsonyra odaérjen a leg-
szébb Karácsonyi és magyar népdalokkal.

KARÁCSONYI ÉNEKEK:

- E 3564 Menyből az angyal.
- Pásztorok, Pásztorok.
- E 1550 Kristus Jézus született.
- Erős várunk az Urste.
- E 1549 Csendes éj.
- Szűz Mária a világnak.

LEGUJABB MAGYAR NÉPDALOK.

- E 4367 Minek is van szerelem a világon.
- Megérem még azt az időt.
- E 4358 Repülj fecském.
- Óreg népdalok.
- E 4047 Popogós csárdás, I. rész.
- Popogós csárdás, II. rész.
- E 4318 Szerelmes a nap a holdba.
- En vagyok a falu rozsza egyedül.
- E 4319 Cserobogár, sárga cserobogár.
- Juhász legény, szegény juhász legény.
- E 3673 A főbúrdos mulat, I. rész.
- A főbúrdos mulat, II. rész.
- E 4277 Végig mentem az ormód temetőn.
- Jaj de bajos a szerelem titkaink!

Clevelandiak minden egyes gépet könnyű részletfűrészt
kaphatnak meg. Vidéki honfitársaim a rendeléssel küldjék
be a pénzt money orderen, vagy ajánlott levélben, mert vi-
dékre sem utánvétel, sem részlete nem szállított.

A fenti lemezek ára darabonként 85 cent.
Valódi Columbia Gramofonok a legolcsóbbaktól a leg-
drágábbig és az összes lemezek állandóan raktáron.

FIGYELEM! Vidékre nem szállítok kevesebbet, mint
6 lemezt, a postaköltségek miatt.
A west oldali honfitársaim kényelmére az üzlet este
és vasárnap egész nap nyitva.

Mészáros József

LEGNAGYOBB ÉS LEG-
MEGBEZHATÓBB MAGYAR
GRAMOPON ÜZLETE
Az üzlet ESTE ÉS VASAR-
NAP egész nap nyitva.

8321 WOODLAND AVENUE, CLEVELAND, O.
A Woodland és Buckeye Road elágazásánál.
Fiókület: 11611 Buckeye Road, Cleveland, O.

EURÓPÁBAN NEM
DIVATOS A PÉNZ.

Európában, a pénz értéke-
nek csökkenése miatt in-
kább a cserékerekedés
jött divatba.

A német szén és a francia
nyersanyag kiscseréje.

LONDON, nov. 21. — Euró-
pában, az utóbbi időben a pénz,
mint a cseréforralom eszköze,
mind inkább kezd kimenni a di-
vatból. Helyét különböző, kéz-
ről-kézre való cseréberelés fog-
lalta el. Ennek nemcsak az az oka,
hogy a font sterling értéke
meglehetősen alászállott, de
az is, hogy Európában, az őszes
országokban, meglehetősen le-
jebb szállott a pénz vásárló ér-
téke.

Szinte elképzelhetetlen, hogy
az ősidők kereskedelmi rendsze-
re: a cseré, ismét divatba jöjjön
a mai modern időkben. És mégis
így van. Valakinek van egy ko-
sár gyapjuja, azért kap egy ko-
sár szentet. Mert akinek mondjuk
van gyapjuja, annak nincsen sze-
ne és fordítva.

Ami áll az egyes emberekre,
az áll az országokra vonatkoz-
tatva is. Így például: Francia-
ország meglehetősen szűkbe va-
a szénnek. Ellenben Németor-
szágban, dacára a munkásszivo-
nyoknak és a megváltozott föld-
rajzi helyzetnek, még mindig
több van, mint Franciaország-
ban. Ennek következtében Né-
metországból szentet szállítanak
Franciaországba, amely viszont
olyan nyersanyagot ad érte ese-
rébe, ami neki van s amire Né-
metországnak feltétlenül szüksége van.

Belgium olyan egyezsége lé-
pett Romániával, hogy ez ad ne-
ki szentet, viszont az Románia
ad érte cserébe gabonát, tekintet
nélkül az egyes cikkek piaci
árára.

Nagyon valószínű, hogy a kö-
zeljövőben a többi államok is
hasonló értelmű szerződést kö-
nyen egymással, tekintet nélkül
arra, hogy az egyes cikkeknek
pénzben kifejezve mekkora az
értéke.

A szénhiány az ölelme-
zést is veszélyezteti.

(Folytatás a 1-6 oldalról)

táviratot intézett a szénvidé-
kek kormányzóhoz, azt ajánl-
va, hogy az államok vegyék
üzembe a bányákat és kellő
béremelés mellett dolgoztassa-
nak azokban addig, míg a was-
hingtoni közös békekonferencia
egyezségre jut. Cox ohioi kor-
mányzó erre vonatkozóan azt
jelenti ki, hogy a bányák
üzembe vétele nem annyira az
állami, mint inkább a szövet-
ségi kormányzatnak a köteles-
sége és, hogy a szövetségi kor-
mánynak, az ő nézete szerint,
ezt meg is kellene tennie. A
Hardingnak küldött válaszá-
ban azonban kijelenti azt is,
hogy amennyiben a szövetségi
kormány ezt idejében meg nem
tenné, az esetben az állami
kormányoknak kell majd ak-
cióba lépniük.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő magyar orvos
és sebész, az összes orvosi tudomá-
nyok tudora. Címe: 1858 GRAND
AVE., Chicago, Ill. — Rendel: d. e.
10-től 11-ig. D. n. 6-tól 8-ig. Va-
sárnap d. e. 10-től 12-ig. Telefon:
Seely 2904. áll

A választás eredménye
dönti el Magyarország
minden nagy kérdését.

(Folytatás a 1-6 oldalról)

gogy december 21-én tartja meg
az általános választásokat és ja-
nuárban kessdi meg a munkát az
új törvényhozás.

November 16-án, vasárnap
reggel nyolc órakor vonult be
seregeinek élén a fővárosba
Horthy tengerenagy. A város
széles útszélességet és a nép ki-
törő örömmel tüntetett a "fel-
mentő" csapatok mellett. Az el-
mentő állomás a Szent István tem-
plom volt és valamivel később,
reggel 10 órakor, a székesfővá-
ros polgármestere üdvözölte az
országgház épületében a tenger-
nagyot.

OTTHON

4 száznál
Betétek
etc.

tartott pénz magában hordja a vo-
szedelmet.

Gondolt-e már arra, hogy mi törté-
nik akkor, ha — ne add Isten — tűz üt
ki a házában. Az elégett pénzt nem
pótolja az állam.

Az egyedüli biztos helye a pénznek
— és ez alól nincs kivétel — a bank.

A ki otthon tartja pénzét és elveszt
— annak nincs mentsége. Még nem is
sajnálkoznak rajta, mert azt mond-
ják, hogy úgy kellett neki, minek
tartotta otthon.

Tartsa pénzét
bankban.

Ne bízzék semmi
másban.

Alapítottot
1898-ban.

KARÁCSONYRA

Magyarország megszállott
részeibe, a felvidékre, Er-
délybe, Bánátba és

BUDAPESTRE

most küldjön pénzt, hogy
idejében odaérjen.

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE. NEW YORK

Horthy tengerenagy beszéde-
inkább fenhőzés és dőlős volt,
mint előszó. "Budapest, —
mondotta — sárbarántotta Ma-
gyarország kszent lobogóját és
vörös rongyokba burkolta ma-
gát." Szigorúan elítélte Káro-
lyit, mert kiszolgáltatta az or-
szágot a vörösöknek, aminél
szörnyűbb csokolédet még soha
senki sem követett el hazája el-
len. Az egész ügyről azonban
úgy beszélt Horthy, hogy egyet-
lenegyszer sem ejtette ki a Ká-
rolyi nevet.

Végül kijelentette még Buda-
pest ura, hogy hadseregének
minden tagja testvérek tekinté-
a polgárság minden tagját és
együtt munkával akarja meg-
kezelni az újjáratot. De ki-
mendetlenül, környékétől el-
nyom minden szavargási kísérle-
tet.

A nemzeti hadsereg parane-
sokának beszéde alatt háro-
sor felzúgott: "Éljen a keresz-
tény Magyarország!"

A politikai helyzet nem bízta
sok reményekkel. Természetes,
hogy a hadsereggel oldalkul mel-
lett, erősen fellékelkedtek a ki-
rály pártiak. Minden attól függ
a jövőben, hogy alkothat-e Ma-
gyarország olyan kormányt,
melyben az összes politikai pár-
toki helyzet kapnak és melyet el-
ösmér a párisi béketanács.

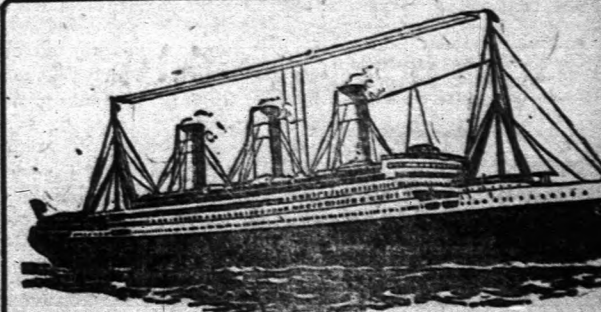
A szenátus újra tárgyal-
ja a békeszerződést.

(Folytatás a 1-6 oldalról)

azoknak a szenátoroknak a szá-
ma, akik a beikelyezésnek bár-
mi formában való elfogadása el-
len szavaztak, a száma csak ti-
zenöt volt, még pedig tizenegy
republikánus és egy demokrata.
Viszont nyolcvan szenátor vala-
mi formában hajlandó beikelye-
yezni a békeszerződést.

"Az én nézetem az, hogy az
esetben, ha az elnök a javasla-
tot az új ülészakra vissza küldi,
a fenti nyolcvan szenátor kö-
zül lehet ötven olyant találni,
akik kompromisszum mellett haj-
landók lesznek a békeszerződést
beikelyezni."

Penrose szenátor a következő
jelenlétet kijelentést tette:
"Az Egyesült Államok szená-
tusa és vele együtt a képviselő-
ház most kifejezte azt, hogy a
kongresszus a szuverén hatalom
egyedüli leteteményese az ország

LEHET MÁR UTAZNI MAGYARORSZÁG
MINDEN RÉSZÉBE.

Mi minden magyarnak tudunk utlevelet szerez-
ni, aki haza akar utazni, mert az összes konzuli hi-
vatalok Chicagóban vannak.

Hajójegyek. Pénzküldés. Pénzbeváltás.
Ha gyors elintéztést akar, írjon vagy jelentkezzen

ZÉNNÉ ÉGETT GYERMEKEK.

GYULLADT A KATONAI
ATOR, AMELYBEN LAK-
TAK.

szülők távol voltak a szeren-
telenség idején. — A két kis
donat átkarolta egymást a
lángok közt s úgy halt meg.

Cleveland és Bedford között
atonai sátorban lakott egy
mith nevű család. A ház-
árnak két kis gyermeke volt,
négy éves Róbert és a két
éves Louis. Ma már csak a
szülők élnek. Se sátorthonuk,
se két szép gyermekük nincs.
A sátorthonon kigyulladt és a
két csöppés bentegett.

A tűz valószínűleg a sátorban
égy kályhától keletkezett, a
kikor Smithnek elment az ut-
centi postá saekrényhez leve-
let beledobni. A gyermekeket
háskor is otthon szokta hagy-
ni rövid időre. Most is elatlat-
ta a kis Louist s elment szig-
on megahyva a kis Robert-
ek, hogy vigyázzon az öcsésé-
re.

Amikor az anya visszatért, a
sátor lángokban állott. Kétség-
eseev futott Smithné James
McGrath nevű farmer fél-
értéldnyire levő házába se-
lértéért. Elmondotta, hogy mi
rtént s azután összeesett.
McGrath többet magával elsie-
tt a sátor üszök maradvá-
yaihoz és megtalálta a két kis
gyermek összeégett holttestét.
A csöppészek valósággal egygyé
gtek, amennyiben a veszély
államában megremülve átka-
lított egymást és úgy várták
halált, ahelyett, hogy men-
ülni próbáltak volna.

Smith, a szerencsétlen apa,
Clevelandban dolgozott a tra-
édia idején. Fonográfjait
műhelye van 2123 E. 14th
treeten. Bevásárolt a gyerme-
kek részére gyümölcsöt, édes-
égeket s azokkal indult haza.
Amikor leszállt a villamosról,
egyot köszönt McGrathnak,
de majdnem elájult, amikor
megtudta, hogy hajléktalan
s gyermektelenül tette a ke-
vetlen sors.

A DOLLÁR KLUB GYÜLÉSE.

Keddén délután 3 órakor lesz
Whol vendéglőben. — Leszámó
s a Moose Hallban tartott
mulatság eredményéről. — Tag-
díjak beszedése.

A Clevelandi Magyar Nők
Dollár Klubja kedden délután
3 órakor rendez havi gyűlést
a Wohl-féle vendéglő eme-
leti termében. Az elnökség ez-
ton kéri a tagokat, hogy a
gyűlésen pontosan jelenjenek
meg annál is inkább, mert a
Moose Hallban tartott mulat-
ság jövedelméről beszámoló
szavazó bizottság s tagsági
díjakat is beszedi a pénztáros.

MEGEMLEKEZÉS.

Néhai Alex Vidakóval, ki 1918.
évi november hó 22-én elhalálozott,
gyászba borítván szeretett szüleit,
okonaft. Halálának mai évforduló-
án fájó szívvel s meg nem szűnő
szerezzel adósnak gyászos emlé-
keket.

a Vidakó család.
276

DR. MAJOROS JANOS

magyar fogorvos.
329 Buckley Road, Cleveland, O.
Rendel délelőli 9-től este 8-ig.
Vasárnap délután 2-5-ig.

SEGITSE NÉLKÜLÖZŐ ROKONAIT.

KULDJÖN KARÁCSONYRA PÉNZT
nekik, vegyen készpénz koronát s küldje el
ajánlott levélben.

PAUL FODOR

Branch Agent: American Express Co.
2609 Lorain Ave. Cleveland, Ohio

A VASGYÁROS HOLNAP KERÜL SZINRE.

Palásthy Sándor színtársulat-
nak előadása a Prospect szin-
házban.

Hossza évtizedek óta "pará-
dés" darab a Vasgyáros. Új
színdarabok, új sikerek cikáz-
nak végig évről-évre a színpa-
dokon, új nevek merülnek fel
és új darabok kényserítik ki
a közönség tapsait: Ohnet
György darabja, a Vasgyáros,
azonban változatlanul dacol az
idővel és úgy mint husz esz-
tendővel ezelt, még most is
slágerdarab minden színház-
nak.

Eredetileg regénynek ké-
szült a Vasgyáros, azután szin-
darab lett belőle és mint minden
nagy szerű, igazlamosan
megkomponált holmi, színre-
kelt a mozi-vászon is és akár-
milyen formában jutott a pub-
likum elé, mindig diadalmasan
csattogó, lenyűgözően hatalmas
a sikere. Az első szótól az
utolsóig a nagy drámai feszül-
tések szikrái sülnék ki belőle,
két kézzel fogja a közönség
érdeklődését és amíg a függöny
le nem gördül, egy pillanatra
sem lanyhul a darab drámai iz-
galmasága.

A pompás darabot, a meg-
rázó drámát mindenképpen sti-
lusos előadásban akarja kiho-
zni Palásthy Sándor színész-
gárdája. A címszerepet, a vasból
vert, hajthatatlan Derlay Fül-
löpöt, Nádassy Miklós adja: —
minden művészi készségét be-
viszi az alakításba és lehangadt,
tisztult színikészletével a leg-
teljesebb mértékben érvényesül-
ni is fognak. A partnere, a fe-
héjzós, gögös mánás-leány,
kinek a lelkét a szerelem tisz-
títja meg, Torday Erzi lesz és
meg fogja mutatni, hogy nem-
csak operettben, de drámában
is elsörendű tud nyujtani.

A tizenhárom próbaszín-
aristokrata-Bigny herceg, Darvas Ká-
roly lesz és ő is művészi veretű
alakítással készül a közönség
elő állni. Horváth Lajosnak, a
kiváló komikusnak, ezuttal is
humoros szerep jutott: a jámbor
Moulineux eskóklédégyá-
ros szerepe és hogy szerepet
nem fogja kiaknáztalanul hagy-
ni, arra biztosíték sok-sok eddigi
sikere. Huszár Margitnak,
Várady Juliskának, Hegedűs
Lajosnak kis szerepek lesznek,
a kis szerepben sem fogják
azonban megtagadni magukat
és a lehető legjobbat fogják
nyujtani. Az erős kezű, biztos
hátasú rendezés, a komoly, gon-
dos összejáratás és a kiváló szí-
nézi munka méltó lesz Ohnet
György darabjához: — nem is
férhet kétség hozzá, hogy az
előadásnak nagy, impozáns si-
kere lesz. Az előadás pontosan
d. u. fél 3 órakor kezdődik és
nagy érdeklődésre való tekin-
tettel jó lesz sietni a jegyvál-
tással.

VASS JÁNOS GYÁSZA

Szomorú hírt hozott Vass
János Gömörmege bátkai ille-
tőségű west sidei honfitár-
sunknak a hazai posta, ugyanis
tudatták vele, hogy öreg édes
apja elhalálozott az órázban.
Gyászba annál súlyosabb, mivel
szerezzel nejt; szül. Lőrincz
Borbálát is ez év január havá-
ban veszítette el.

Gyászában osztozik Sándor
nevű fivére is, ki szintén cleve-
landi lakos, míg az órázban
Róza és Lajos gyermekei gyá-
szolják, valamint unokái és
nagy számú rokonsága.

ELITÉLT BETÖRŐ.

Jakey Boehm bizonytalan idő-
re fegyházba került.

Jacob Boehmet, aki megszö-
kött a megyei börtönből, majd
megszökött a detektívtől, aki
Clevelandba akarta hozni a
Nyugatról, végre elvette bün-
tetését azért, hogy 1917 őszén
kiboltolta Clark Windsor 3672
Fulton roadon levő hentesüzle-
tét.

Powell bíró, miután a vádlott
büntönek vallotta magát, bi-
zonytalan időre elküldötte
Boehmet a columbusi fegyház-
ba.

ÜZLET-ÁTVÉTEL.

Peter Jeremiás átvette a 8621
Denison Ave. alatt lévő Grego-féle
cipőjavító üzletet.
J. E. Grego készítményt mond a
magyaroknak a pártolásért, Peter
Jeremiás pedig kéri a magyarországi
pártfogását.
276

FÉRFIAK ÉS NŐK

bármilyen ba-
juktukban a leg-
megbízhatóbb gyógyszereseket
szerezhetik be a
KEPES GYÓGYSZERTÁRBAN
2017 W. 25th St. Cleveland, O.

White Auto Club csapatának

Mintegy három heti jól meg-
érdemelt pihenő után a magyar
football csapat újból akcióba
lép.

Holnap, vasárnap d. u. 2 óra-
kor a Luna Parkban a magyar
csapatnak legerősebb clevelandi
ellenlével a White Auto Club
csapatával kell megküzdenie
Ohio állam bajnokságáért.

A White Auto Club a liga
bajnokságáért folyó mérkőzé-
sekben ezideig veretlenül az
első helyen áll s kétségen ki-
vül a clevelandi amerikai esz-
patok között a legjobb, míg a
magyar csapat a közelmúltban
olyan nagy goalarányu sorozat-
os győzelmekeket aratott, mel-
lyek példátlanok a clevelandi
football sport történetében s
így természetes, hogy a mérkő-
zés kimenetele iránt a szó szor-
os értelmében lázas érdeklődés
mutakozik.

Az elmúlt években a Cleve-
landi Magyar Athléta Klub és
a White Auto csapata többször
mérköztek egymással s a mér-
kőzéseken hol az egyik, hol a
másik csapat győzött, hol meg
eldöntetlenül végződtek a mér-
kőzések, úgy hogy a papírfor-
mák szerint a győzelem kérdése
bizonytalan; ha azonban figye-
lembe vesszük a magyar esz-
patnak az utolsó hetekben
szinte rohamosan fejlődő össz-
játékát s a magyar fedezetsort,
ugy a győzelem ezek után itél-
ve valószínűleg a magyar esz-
pat részére írható.

A mérkőzésre jegyek már
most kaphatók Topits József
szalonjában, United Bankban
Schön Viktornál és a Lorain
Bankban Fabel Józsefnél.

Reméljük, hogy a magyar
csapat megfelelőre a beléje he-
lyezett bizalommal, újból győz-
tesen fogja megállni a helyét.

Fenti két klub vezetése kü-
lönben egy kis meglepetésszerű
gondoskodott, a mennyiben
ugyanis mérkőzés előtt és sür-
net közben is a White Auto
Club jó hírnevű zenekara fogja
szórakoztatni a közönséget.

A mérkőzés pontban 2 óra
30 percek kezdődik.

AZ ATHLÉTA MULATSÁGA.

Vasárnap este a Turn Hallban
vigad a west sidei ifjuság.

A Clevelandi Magyar Athléta
Klub vasárnap este ismét tánc-
mulatságot rendez. Ezuttal a
Turn Hallban tartja nagy bál-
ját, amelyre ugy a West Side,
mint az East Side magyar fia-
talsága nagyban készülődik. A
zenét Pokol union zenekara
szolgáltatja.

Az Athléta Klub, amely a ma-
gyar sportnak annyi díszesét
szerez, megérdemli, hogy mulat-
ságain nagy számban jelenjék
meg a magyarság. A rendezőség
mindent elkövet, hogy akik
megjelennek a mulatságon, kel-
lemes emlékek távozzanak.

ELITÉLT BETÖRŐ.

Jakey Boehm bizonytalan idő-
re fegyházba került.

Jacob Boehmet, aki megszö-
kött a megyei börtönből, majd
megszökött a detektívtől, aki
Clevelandba akarta hozni a
Nyugatról, végre elvette bün-
tetését azért, hogy 1917 őszén
kiboltolta Clark Windsor 3672
Fulton roadon levő hentesüzle-
tét.

Powell bíró, miután a vádlott
büntönek vallotta magát, bi-
zonytalan időre elküldötte
Boehmet a columbusi fegyház-
ba.

ÜZLET-ÁTVÉTEL.

Peter Jeremiás átvette a 8621
Denison Ave. alatt lévő Grego-féle
cipőjavító üzletet.
J. E. Grego készítményt mond a
magyaroknak a pártolásért, Peter
Jeremiás pedig kéri a magyarországi
pártfogását.
276

FÉRFIAK ÉS NŐK

bármilyen ba-
juktukban a leg-
megbízhatóbb gyógyszereseket
szerezhetik be a
KEPES GYÓGYSZERTÁRBAN
2017 W. 25th St. Cleveland, O.

Miss Elizabeth R. Heitmüller

Az Alma Temple szabadtűzű szervezet ezer gyönyörű leány közül
Miss Elizabeth Heitmüller választotta meg a legzebb leánynak.
Washingtoni híradások szerint a legzebb leányt, akit "modern
Vénuszna" neveznek, november 5-ikén, Washingtonban férjhez megy

Elfogatásom története

Elmondta Légrady Imre.

(A Pesti Hírlap 1919 szeptember 30-iki számából.)

II.

A Markó-utcában.

Amikor gyámleányom hírül
adta otthon, hogy a Markóból
elvittek, mindent elülről kel-
lett kezdeni. Dr. Erős Vilmos
barátom, aki családunknak, fá-
radtságot és munkát nem kí-
mélve, éjjel-nappal rendelkezé-
sére állott, azonnal elment a
gyűjtőbe és Bíró igazgatónál
kieszközölte, hogy nekem egy-
neműt és élelmet hozhassanak
ke. Az utóbbira különösen
nagy szükség volt, mert amik-
or március 21-én a szocialisták
és a csöcselék Kun Bélát és
társait a gyűjtőfogházból ki-
szabadították, és az őrség le-
fegyverzésére a rabokat kien-
gedték, a kommunizálást azon-
nal meg is kezdték, amennyi-
ben lába két minden megmoz-
dítható holminak; mindene-
kelet a butornak és az agnye-
műnek. Jó iskola volt a gyűjtő
egyként is a kommuniek,
mert az onnét kiszabadult ala-
kókból kerültek ki a népbizto-
sok helyettesei és egyéb kom-
munista hatalmasságok. Bíró,
a fogház igazgatója, még a ré-
gi világból maradt ott, okos,
humánus ember, aki — noha a
kirendelt politikai megbízott
állandóan szemmel tartotta —
mindent elkövetett a politikai
foglyok érdekében.

Mikor az omnibusz-autó a
fogház előtt letett bennünket,
rögtön megkezdődött a szétosz-
tás. Én a rabkórházba kerül-
tem. A kórház orvosa, dr. Bi-
ben László, javakorabeli, ne-
mes gondolkodású férfiú. Szó-
bám teljesen cellaszervi volt,
mégis más, mint a Markó-ut-
cai; kétszer akkora, higiéniku-
san tiszta, az ajtóval szemben
nagy rúdos ablakkal, a fal két
méter magasságban olajfesté-
kes. De asztal, szék hiányzott.
Azt mondta a fegyőr, ez volt
Kun Béla szobája!...

Bizséken vettem tudomásul
és áhitattal ültem je az ágyra,
melyen nagy elődöm annyit ál-
modozott Magyarországi elkom-
munizálásán. Később tudtam
csak meg, hogy minden unjon-
nan érkező burzsu-fogolynak
ugyanazt mondják.

Az első nap megismerkedtem
azzal a szokással, hogy az unjon-
nan érkezőeknek enniválót a
többiek adnak. Hiába kap
ugyanis élelmiszevelti enge-
délyt, egy nappal előbb kell in-
tézkedni, hogy ételt is kapjon.
Igy az én első napi ebédem
három kegyelmes urnak, Sze-
rényinek, Hazainak és Szur-
maynak asztaláról és jóvöltá-
ból adódott össze. Sohas hit-
tem volna, hogy ilyen nagy
urakkal fogok egy tából enni.
A sétára délután került a
sor az udvaron, a pavillon-szerű
épületek között. Kivezettem
magam, kijelölték az én helye-
met, össze-vissza vagy ötven
lépésnyi utat. Magamban, bot-
tommal tapogatózva jártam,

elcsinált nagy ügyvel-bajjal,
azok miatt az ereszek, csator-
nák, apró kiugrások miatt,
amelyekkel az építész az én
sétautam felé eső pavillonfalat
díszítette. Az uttal szemben
volt a kőfal, amellet járt az
őr, a kőfalon túl a rákoskeresz-
turi temető. Sűrűn szólt meg
a temető kápolna harangja.
Mindannyiszor új halandó ke-
rült a föld alá. Fogság, kórház,
lélekharang, temető, mindmeg-
annyi stációja a földi életnek...

Fogolytársaim sorba adajót
kértek, kezet fogtunk, szót vál-
tottunk. Akkoriban politikai
foglyok még kevesen voltak,
tuszoknak se híre, se hama.
Wekerle, Hazai, Sztérenyi,
Szurmay, Hohenberger altörb-
nagy-hadbíró és Mikes püspök
volt ott mindössze.

Amig csak politikai foglyok
voltak a gyűjtőben, ezeknek
egymással beszélgetniök nem
volt szabad. Nem ugy, mint a
Károlyi-kormány idejében,
mikor a letartóztatott kommu-
nista-vezérek egymással beszél-
gethettek, látogatókat szaba-
don fogadhattak, s főhatalmas
kirendelt politikai megbízott
állandóan szemmel tartotta —
mindent elkövetett a politikai
foglyok érdekében.

De azért mi is érintkeztünk
egymással. Ha elhaladtak mel-
lettem, egy-egy rövid monda-
tot, elejtettek, amire én hasonló
kurtságással válaszoltam a leg-
gyakrabban.

Amikor gyámleányom hírül
adta otthon, hogy a Markóból
elvittek, mindent elülről kel-
lett kezdeni. Dr. Erős Vilmos
barátom, aki családunknak, fá-
radtságot és munkát nem kí-
mélve, éjjel-nappal rendelkezé-
sére állott, azonnal elment a
gyűjtőbe és Bíró igazgatónál
kieszközölte, hogy nekem egy-
neműt és élelmet hozhassanak
ke. Az utóbbira különösen
nagy szükség volt, mert amik-
or március 21-én a szocialisták
és a csöcselék Kun Bélát és
társait a gyűjtőfogházból ki-
szabadították, és az őrség le-
fegyverzésére a rabokat kien-
gedték, a kommunizálást azon-
nal meg is kezdték, amennyi-
ben lába két minden megmoz-
dítható holminak; mindene-
kelet a butornak és az agnye-
műnek. Jó iskola volt a gyűjtő
egyként is a kommuniek,
mert az onnét kiszabadult ala-
kókból kerültek ki a népbizto-
sok helyettesei és egyéb kom-
munista hatalmasságok. Bíró,
a fogház igazgatója, még a ré-
gi világból maradt ott, okos,
humánus ember, aki — noha a
kirendelt politikai megbízott
állandóan szemmel tartotta —
mindent elkövetett a politikai
foglyok érdekében.

Mikor az omnibusz-autó a
fogház előtt letett bennünket,
rögtön megkezdődött a szétosz-
tás. Én a rabkórházba kerül-
tem. A kórház orvosa, dr. Bi-
ben László, javakorabeli, ne-
mes gondolkodású férfiú. Szó-
bám teljesen cellaszervi volt,
mégis más, mint a Markó-ut-
cai; kétszer akkora, higiéniku-
san tiszta, az ajtóval szemben
nagy rúdos ablakkal, a fal két
méter magasságban olajfesté-
kes. De asztal, szék hiányzott.
Azt mondta a fegyőr, ez volt
Kun Béla szobája!...

Bizséken vettem tudomásul
és áhitattal ültem je az ágyra,
melyen nagy elődöm annyit ál-
modozott Magyarországi elkom-
munizálásán. Később tudtam
csak meg, hogy minden unjon-
nan érkező burzsu-fogolynak
ugyanazt mondják.

Az első nap megismerkedtem
azzal a szokással, hogy az unjon-
nan érkezőeknek enniválót a
többiek adnak. Hiába kap
ugyanis élelmiszevelti enge-
délyt, egy nappal előbb kell in-
tézkedni, hogy ételt is kapjon.
Igy az én első napi ebédem
három kegyelmes urnak, Sze-
rényinek, Hazainak és Szur-
maynak asztaláról és jóvöltá-
ból adódott össze. Sohas hit-
tem volna, hogy ilyen nagy
urakkal fogok egy tából enni.
A sétára délután került a
sor az udvaron, a pavillon-szerű
épületek között. Kivezettem
magam, kijelölték az én helye-
met, össze-vissza vagy ötven
lépésnyi utat. Magamban, bot-
tommal tapogatózva jártam,

vegen én utém, a másik vege-
re báró Hazai Samu llt le és
a földre szegzett tekintettel be-
szégettünk, ugy, hogy szájunk
mozgását a szemközt fel és alá
járó őr nem láthatta. Igy ér-
tesültem a világ folyásáról és
minderről a temérdek valódi és
álhírről, amelyek a városban
keringtek. Mert a fogház min-
denről tudott.

Egyedül Mikes püspökkel
nem beszéltem; esendes, magá-
ba zárkózott ember, aki —
hogy a szabályokat tiszteletben
tartsa — nem beszélt velem.
Egyébként szelidlelkű ember.
Csak egyszer haragudott, husz-
vetkor, amikor misét akart tar-
tani a fogház kápolnájában és
így utasították el.

A cellájában csinálhat hó-
kusz-pókusz, amennyit akar,
de a kápolnában nem.

A sétálók között Wekerle
Sándor maradt mindig legto-
vább az udvaron. Egy hideg,
széles este, amikor már min-
denki szobájába vonult, meg-
kérdeztem:

— Nem még még be, ke-
gyelmes uram?

— Nem ajándékok nekik
egy perem sem.

Magyarország egykori mi-
niszterelőke, államférfiak
legnagyobbika, most a gyűjtő-
fogház rabja, a böcs fölény
nyugalmasítótól ott, mint a
ki a jó és balszerencse válto-
zatait egyformán derűs ked-
vel tudja elviselni.

Testnek és léleknek egymásra
való kölcsönhatását láttam az
ő miniszterében, Sztérenyi Jó-
zsef barátomban, akit gyomor-
és vesebaja valósággal pesszi-
mistává avatott. Nem szoktam
öt vigasztalni, hogy nem sokáig
tart már. A jó híreket közél-
kedéssel fogadta, ha pedig rész-
szat hallott, az beteggé tette,
olyannyira, hogy egész nap
ágyában maradt. Egyike volt
egyként a legreggibb foglyok-
nak, amennyiben Szurmayval
együtt február 24-ike óta volt
letartóztatva; megjárták Szent-
Góthárdot és onnét kerültek a
gyűjtőbe.

Báró Szurmay, az uzso-
ki hős, a volt honvédelmi minisz-
ter, félelmet nem ismerő opti-
mizmussal csak a jó híreket
volt hajlandó elhinni. Egy reg-
gel, amikor mellettem elhaladt,
odasugta:

— Hallottad, az ágyuzást?
Csepelt lötték. Az én harcra-
hoz szokott füleim nem eselőd-
nak.

Vártuk egész nap felszaba-
dulásunkat. Csak utóbb tudtuk
meg, hogy az ágyuzás a gyűjtő-
fogház egy távolabbi pavil-
lonjából eredt. Annak vasaja-
ját elcsodálták. Azt is mondta
egyszer Szurmay: "meglátod,
én leszek az utolsó, akit kien-
gednek; de azt ugyan nem
érik, hogy kegyelmet kérjek
tőlük." És ez a jóslás be is
telt. Teljes öt hónapig volt fo-
goly és csak a Peidl-kormány
bukása után, utolsónak becse-
tötték szabadon.

Báró Hazait megkérdeztem
egyszer, mi igaz abból, "hogy
ékszerreit beszigeltatta a ta-
náciközvérségnek?"

— Hiszen tudták, — felelte,
— hogy rendjeim vannak,
gyémántokkal. A családmon
keresték volna. Különbön ös-
ze-vissza tizenötezer koronát
érnek.

— De ellopják — mondtam.
— Szegény ember vagyok, de
az lenne a legkisebb baj. Csak
már pusztulnának!

Husvét utáni kedden kezdő-
dött el a tusok szedése. Éjjel-
nappal hozták őket a városi vil-
lamos külön kocsiain. Bekerült
a gyűjtőbe Polónyi Géza is, két
fiával. A család hosszas után-
járásra kieszközölte, hogy az
egyik fiu hazamehessen. A apa
Polónyinak, mint övegy Pó-
kaynének, fölítették a kérdést,
melyik menjen a kettő közül?
Am az öreg nem hiába villám-
gyors eszű fiskális, jobban is
oldotta meg a fogas kérdést
Pókaynének. Azt mondta fia-
nak:

— Egyformán szeretlek ben-
neteket, a döntést rátok bi-
zom.

Igy bujt ki a nehéz probléma
alól.

És a fiuk döntöttek: Dezső
maradt bent. És soha még oly
szerezzel futt apját nem gon-
dozta, mint ő.

A tusok közt szerepelt Da-
rányi Ignác, volt földművelés-
ügyi miniszter. Jovialis, klasz-
zikus műveltségű öreg ur, aki
egyformán szives volt minden-
kihez, még az örközös is.

legújabb kivitelű gyémánt gyűrűk.
Minden egyes tárgy jó és valódiságát
cégünk jó hírneve garantál.
Becses pártfogásukat kéri
FODOR-FREEMAN BROS.
2701 és 3401 Lorain Ave., Cleveland, O.
Válassza ki karácsonyi ajándékát most a legkisebb lefizetés mellett

Tallian Béla, báró Léway
Lajos, báró Dirsztay és még
sokan mások a kórházba kerül-
tek, a többiek a különféle pa-
villonokba kaptak elhelyezést.
Az írók közül ott volt a 75
éves Rákosi Jenő, aki bámulat-
ramelőt batorsággal viselte fog-
zását; ott volt továbbá Her-
zeg Ferenc, Porzsoit Kálmán.
Egyáltalában alig volt a köz-
életnek olyan Budapesten tar-
tózkodó jelese, aki itt meg ne
fordult volna, hosszabb-rövi-
debb ideig. Egy napon a gyűjtő-
töbe került József főherceg fia
is, József Ferenc főherceg, a
min nagyon megbotránkoztak
a kegyelmes urak.

Behozták Dormándy ezredet
is, feje bepólyázva, összet

Az első magyar utas-csoport, a mely a kikötő-munkások sztrájkja után utrakelt New Yorkból

Olvassa el figyelemmel minden amerikai magyar a saját érdekében ezt az oldalt.

Ezen a fényképen száznál jóval több magyart mutatunk be, akik itt New Yorkban sereglettek össze, de a kikötőmunkások sztrájkja következtében nem indulhattak el előbb szülőházaik felé. A hosszú várakozásért azonban bőségesen találtak kár-pótást, mert sikerült nekik olyan óceánhajót kapni, amely a legközvetlenebb úton vitte őket szülőházaikba. Ez az első amerikai magyarokból álló szállítmány, mely képes volt Trieszten keresztül hazautazni. Tudvaleg ez a legközvetlenebb és legkényelmesebb út a magyarok részére, mert legközelebb viszi őket szülőházaikhoz.

Figyelje csak meg ezeknek a magyaroknak az arcát, hogy milyen boldogok és megelégedettek abban a tudatban, hogy nem kell nekik hajót, vasutat változtatni, nem kell nekik a podgyászuk után nézni, ami olyan sok bajjal jár a mai zavaros állapotok között. És ami fő, amennyi pénzt takarítanak meg ezek az utasok azzal, hogy nem kell nekik különböző helyeken átszállani és nem kell nekik nehezen megkeresett pénzüket különböző idegen országokban kosztra és kvártélyra elkölteni.

Most, hogy megnyílt a közvetlen út a magyarok részére, használják ki a kedvező alkalmat, foglaljanak le hajójegyet azonnal, mert ezek a hajók zsúfolva lesznek az olyan utasokkal, akik Constanza vagy Trieszten keresztül igyekeznek szülőházaikba Erdélybe, a Bánya vagy Magyarországra.

Hogy az első között lehessen, akik helyet kapnak ezeken a hajókon, írjon azonnal Henry C. Zaro meghatalmazott bankárhoz a hajójegy ügynökhöz (39 Cooper Square, New York), akikben feltétlenül megbízhat és aki minden késedelem nélkül fogja Önt elszállítani, mert érti az Önök nyelvét, írja és olvassa az Önök nyelvét és mert mindenképpen megéri a magyart.

Henry C. Zaro mindennap ké-ső estig dolgozik az irodájában és azon töri a fejét, hogy miképpen utazhatnának ügyfelei jobban és kényelmesebben. Pénzt és munkát nem kímél, hogy azok az emberek, akik az ügynöksége útján utaznak, teljesen meg legyenek elégedve. Ő az első, aki ezt a nagyszámú magyart Trieszten keresztül szülőházaikba szállította, ép ezért ne késlekedjék, mert hiszen minden elmulasztott perc azt jelenti, hogy annál tovább kell várakoznia, a míg újra indul egy hajó közvetlenül Constanza vagy Triesz-be.

A hajójegy ára New Yorktól Triesztig 91 dollártól felfelé, Constanzaig pedig 150 dollár.

Annak a bizonyítására, hogy Henry C. Zaro bankár mily gyorsan tudja utasait szállítani, fel-említjük azt aényt, hogy az utasok egy része november 10-én érkezett New Yorkba és már november hó 12-én elindult szülőházaik felé. Ha tehát gazdaságosan, kényelmesen és minden baj nélkül akar utazni, írjon azonnal Henry C. Zaro meghatalmazott bankár és hajójegy-

ügynökhöz, aki megadja Önnek az utazással kapcsolatban az összes felvilágosításokat, hogy miképpen kaphat utlevelet és mi mindenre van szüksége, ha haza akar utazni.

Ez a fénykép meggyőzheti Önt arról, hogy Henry C. Zaro bankár személyesen néz az utasai után, mert ott láthatja őt ezen a képen a csoport közepén, amellyel az öreg asszony mellett és bár bankár, aki tekintélyes vagyong felett rendelkezik, azért épen séggel nem átal az utasai közé elegendni, az érdekükben mindent megtenni.

Nagy automobilokon küldi őket a hajókhoz, hogy ne zavarja, ne nevesse ki őket senki, hogy ne rabolják ki őket tisztességtelen lofferek, akik ott ácsorognak New York utcáin, várva a kedvező alkalmat, hogy kifosztogathassák a szegény bevándorlót és elvihessék tőle verejtékesen megkeresett pénzét.

tudatlanok és ahelyett, hogy lecsavarták volna a gázcsapot, elfújták a lángot. Az eredmény az volt, hogy a burdosház tulajdonosának mi baja sem történt, a szerencsétlen embereket eltemették és most szegény családjaik szenvednek, mert más élvézi annak a pénznek a hasznát, amelyet itt Amerikában gyűjtöttek. Ezért, ha hasonló sorstól meg akar szabadulni, forduljon Henry C. Zaro meghatalmazott bankárhoz, a kinél az élete véde van, a megtakarított pénze biztos és akiben teljesen megbízhat, mert mindig az Ön érdekére vigyáz.

Még egy jó tanács Henry C. Zaro meghatalmazott bankártól: Amikor elhagyja munkahelyét, hogy New Yorkba utazzék, ne vigyen magával készpénzt. Menjen el egy bankba, vagy abba a bankba, ahol a pénztét tartja és kérjen egy dollár-csekket és a mikor azután New Yorkba ér, Henry C. Zaro bankár a chekk-

nem volt pénzük a hazautazásra. De ha egy chek van a zsebében, még ha el is lopja valamilyen gézengúz, a pénzt nem veheti fel. Ezért tanácsolja Henry C. Zaro bankár, hogy ne hozzon magával készpénzt, ha New Yorkba jön, hanem kérjen a bankárjától dollár-csekket és azt Henry C. Zaro bankár díjtalanul beváltja Önnek.

Ezt a gyönyörű épületet Henry C. Zaro bankár egyenesen az ügyfelei részére építtette, mert ő előre látta, hogy a világháború befejezése után megindul a visszavándorlás az Egyesült Államokból a különböző európai országokba. Jól tudta azt Henry C. Zaro bankár, hogy mily nehéz a nyelvet nem ismerő bevándorlónak a lelkiismeretlen burdosház tulajdonosok és egyéb tisztességtelen emberek ellen védekezni. Azért építtette tehát ezt a hatalmas épületet, hogy a bevándorlók, akik New Yorkba érkeznek, a megérkezés pillanatá-

A harmadik, negyedik és ötödik emeleten szépen butorozott szobák vannak, egy, két és három személy részére, kényelmes jó ágyakkal.

Henry C. Zaro bankár arra is felhívja a magyarok figyelmét, hogy van itt New Yorkban egy pár ugynevezett ügynök, burdosház-tulajdonos és más ilyen ember, a kik hajójegyet adnak el. Ezek nem meghatalmazott ügynökök és nem képviselnek egyetlen hajó-komániát sem. A legtöbbször nem engedélyezik hajójegy eladásra, de eladnak hajójegyet az Ön költségén, mert ugyebár nyilvánvaló, hogy más tényleges hajójegyügynöktől veszik meg a schiffkártyát és persze Önnek azután sokkal többet számítanak, mint amennyi tényleg a hajójegy ára. Óva intünk tehát mindenkit, hogy legyenek óvatosak az ilyen felelőtlen emberekkel szemben és újra arra figyelmeztetem Önöket, hogy vegyék meg a hajójegyet

dély és Cseho-Szlovákia legtekintélyesebb bankárjaira állít ki bankutalványt, amely utalványokintélyesebb bankjaira állít ki az európai bankok. Összekötésben áll a legtekintélyesebb bankokkal és ezért a legalacsonyabb ráta mellett tud bankutalványt eladni magyar vagy csehszlovák koronákban és leiben.

Épp azért, mielőtt pénzt vált vagy hazaküld, forduljon hozzá és kérdezze meg tőle az árfolyamot, meg fogja látni, hogy az ő árfolyama mindig alacsonyabb, mint a többi bankaroké az Egyesült Államokban. Amióta a visszavándorlás az Egyesült Államokból megindult, Henry C. Zaro bankár több embert szállított haza, mint bárki más. Ezek a pénzüket mind ő rá bízták és amikor azután szülőházaikba értek, meg is kapták a pénzüket.

Az a sok ezer köszönő levél, amit Henry C. Zaro bankár kapott, bizonyítja, hogy az utasai, amikor hazatértek, mind meg voltak elégedve.

Henry C. Zaro bankárnak mindig van kéznél néhány millió koronája és lei-je, amelyeket olcsóbban ad el, mint bárki más az Egyesült Államokban.

Ha gondosan elolvassa ezt az oldalt, látni fogja, hogy mily értékes tanácsot ad Önnek Henry C. Zaro bankár. Meg fogja érteni azt is, hogy miért feltétlenül szükséges ő hozzá fordulni, mielőtt hajójegyet vásárol, pénzt küld az óhazába, vagy pénzt vált. Kérdezze meg tőle a pénz árfolyamát és tekintélyes pénzt fog megtakarítani.

Henry C. Zaro bankár egy szakértő szolgáltatást biztosított a maga részére, aki egész idejét arra fordítja, hogy az utlevelek megszerzésénél ügyfeleinek a segítségére legyen. Az utlevelek megszerzésével járó munkáért egy centet sem kell fizetni.

Csoportkép a new yorki Zaro Bank hatalmas épülete előtt. — Az óhazába utazó magyarok közvetlenül az elindulásuk előtt.

Henry C. Zaro utasait, akik Amerika minden részéről igyekeznek New Yorkba, a különböző utasokat a vasuti állomásokon az ő megbízott képviselői várják, akik elkísérik az utasokat a Zaro Bank Buildingbe. Ezt a hatalmas épületet e célra építették egy-két és három embert befogadó szobákkal.

A szobák szellősek, világosak, gőzfűtéssel vannak ellátva úgy, hogy mindenki kényelmesen érezze magát bennük és meg van védve a lelkiismeretlen burdosház tulajdonosoktól, akik utóntútfélen kihasználják a bevándorlók jóhiszeműségét.

Nem régen ezelőtt, egy ilyen burdosházban néhány embert halva találtak. Megölte őket a világitó gáz. Furcsa, de úgy van, az életükkel fizettek, mert sok pénz volt náluk és a mentesség az volt, hogy a bevándorlók

jéert dollárokat ad, vagy azt olyan pénzre váltja be, amilyenre szüksége van. Ne hagyja magát félrevezetni a bankárja által, amikor azt tanácsolja, hogy nála váltsa be a pénztét, mert a pénztét mindig be tudja váltani a legolcsóbb ráta mellett Henry C. Zaro bankárnál, akinek Európa legtekintélyesebb bankjaival vannak összeköttetései és a ki ezáltal a lehető legolcsóbb áron tud Önnek bármely pénzt eladni.

Ezt a tanácsot azért adjuk Önnek, mert sok embert, aki New Yorkba jött, kifosztottak a hiánának, lelkiismeretlen ügynökök, gonosztevők azzal, hogy kicsalták tőlük mindenféle csalafintasággal a pénzüket. A vége azután az volt, hogy ezek az emberek, akik boldogan jöttek New Yorkba, hogy szülőházaikba utazzanak, itt ragadtak, mert

tól az elutazás percéig minden tekintetben védve legyenek.

Ez az épület a következő osztályokból áll:

Alsó basement: arra van berendezve, hogy Henry C. Zaro ügyfeleinek a podgyászaik biztos helyen legyenek. A kofferüket itt díjtalanul raktározzák el.

Basement: Ez a helyiség társalgó, olvasó és író teremnek szolgál. Itt beszélgetnek, itt találkoznak a barátaikkal és a honfitársaikkal Henry C. Zaro ügyfelei, akik jól érzik magukat abban a tudatban, hogy védve vannak minden lelkiismeretlen embertől.

Első emelet: Ez a banküzlet, hajójegy, pénzváltás és pénzügyi utalás irodája foglalja magában. Második emelet: Itt van a biztosítási osztály irodája és levelezési osztály.

Henry C. Zaro meghatalmazott hajójegyügynökségnél.

Mindez bizonyosságot tesz arról, hogy Henry C. Zaro bankár szíven viseli az Ön sorsát és ezért a saját érdekében cselekszik, ha ő tőle kér tanácsot minden ügyben, akár hajójegy vásárlásról, akár pénzküldésről vagy pénzváltásról van szó, mert úgy ő, mint tisztviselői, teljesen ingyen állanak jó tanáccsal a magyarság rendelkezésére.

PENZKÜLDÉS ÉS PENZVÁLTÁS.

A legutolsó időben a különböző európai országok pénznemeinek nagyon alacsony volt az árfolyama és jól jártak azok, akik kinasználták az alacsony árfolyamot, mert 25-40 százalékot nyertek ilyenképen, Henry C. Zaro bankár Magyarországra, Er-

ZARO C. HENRY
BANKAR

New York állam banktvényei alapján engedélyezett bankár.
39 COOPER SQUARE,
(3-ik Ave és 6-ik utca sarkán)
NEW YORK, N. Y.

West Side-on.
szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

szigorúan bántak.
an ügyeltek arra is,
se szőljen hozzám.
rajtakaptak, azt le-
nem egy tusz bánta
gyanútlanul szóba
m. Igy gróf Eszter-
is, aki odajött hoz-
két szót váltott ve-
vette az egyik ör,
e és a kegyelmes
Később elbeszélte,
szidták. Szobámban,
n ültem ép a felesé-
ébedidő alatt, ami-
tott hozzám a politi-
zott, szuronyos fegy-
ve. Ráírvált a fele-

ELEI
os elgyengülés,
hanem fordul
meg az egész
L
y akkor is hasz-
es készlet \$5.00.

OGYSZERTÁR
LEVELAND, O.

NSÁG
a küldeményei
ünk csomagokat
ényt azok teljes
milliói támogat-
sítékat nyújtjuk
ik a rendeltetési

Európa összes
záadva a U. S.
biztosíthatjuk az
legelőbban ad-

eket is
árakon.

kértől készséggel
nálja a ládákat,
elyik fiókukhoz,
sításai szerint to-
rátákért stb. ir-

IMPORT CO.
LEVELAND, O.
Pittsburghi iroda:
1121 Liberty Ave.

ERESZETI ÁRUK.

TÉLI HIDEG

ókát, míg a kész-

- \$3.45
- \$5.95
- \$1.25
- \$6.95
- \$5.50
- \$5.00
- \$2.50
- \$5.45
- \$4.25
- \$7.95

AVY STORES
SPECT AVE.
l a W. 6-ik utcához
Este nyitva.

NDÉKOT AZ
BA.

bb alkalom baza kül-
ső ára van. Igyekez-
mert ha pénznek az
koronát kap. Küld-
gölemből árat számi-
ly részébe.

nalakra kaphatók:
ket kiadunk.

ssége, forduljon bau-
vebb felvilágosításért

& TRUST CO.
llett, DAYTON, O.
osztály vezetője.
FIÓKUNKBAN,
STREET,
di osztály vezetője.
hozza magával, hogy
kaphasson.

REGÉNY.

WINNETOU

A VÖRÖS GENTLEMAN, AZ APACSKÓK FŐNÖKE

— Mit aztán! Eljutottam San Franciscoba és örülök, hogy ép bőrrel jtt ilhettek s iszogatatható söröskémét.
— Nem ismert föl senkit a bravók közül?
— Fekete álarcot viseltek. Csak az egyik, aki úgy látszik vezetőjük volt, vette le álarcát, mikor újját szájába dugta, hogy fitymüljön, s ennek láttam az ábrázatját. Tudom, hogy rögtön megismerem a fickót, ha még egyszer szemem elé kerül. Múlt volt, jobb arcan hatalmas sebhelytel, mely úgy látszik kővágástól származott.
— És a tropicókat?
— Valamennyit újra megismerem, de nem kerülök többé föl abba a pokolba, ahol az öreg főzi és olvaszja aranyát, hogy a lelkeket a halálba és pusztulásba esaltja.
— Hogy hívták a mulerót? Gyakran jó az ilyen uriember nevé tudni!
— Saneheznek mondta magát, de valószínűleg már más nevet.

A SÉRV 7000 EMBERT ÖL MEG ÉVENTÉ.

A sérv létező embernek a halálát okozó érvény. Miért? Mert a szerven-
ségeket vagy egészen elhanyagolják, a
szület, vagy pedig csak a betegségek
kialakulását a dagasztó gyógyítástól
sem tartózkodnak, hanem a valóságos
tess ön? Elhanyagolja szintén a bajt
terjedését, vagy más hasonló dolgok-
nak a használatával. A sérvkötő a leg-
jobb esetben is csak előlétes a balt
előtt, amikor egy dőlésnél a sérv
szintén meg, — és nem is várható
több mák mint jóleső támasz. A nyol-
cát azonban visszatartja a véreke-
rget és elvonja az izmokat azt, amire a
nagyobb szükség van. — A sérv
börzése.
A tudomány azonban megtalálta a
kezes utat és minden sérvbeteg ktró-
bilisálta ingyen a saját otthonában.
A PLAPAO módszer kővágástól a leg-
többszörösebb, legbiztosabb és leg-
sikeresebb gyógyítási a sérv gyógyí-
tását az egész világon.
A PLAPAO ILLUSZTRÁCIÓK, amikor szo-
rosan a testhez simul, nem simulhat
vagy csuszhat el a helyéről, tehát nem
dőlhet meg vagy csúszhat. Puhá, mint a
levegő. — Könnyen feltéhető, — nem
kötöget. Használatja, miniatul dolgo-
zik, vagy álszik. Sem szűj, sem káposz-
sát, sem rücsöt nem rajta.
Tanulja meg, hogy hogyan kell elakni
a sérvkötőt, amint azt a termékhez
megkötés, hogy a sérv ki ne jöhessen.
meg a névát erre a címre:
PLAPAO CO., Block 2248 St. Louis,
boly NOTEN próbát tehessen és a
szükséges tanácsokat megkaphassa.

BETEG MAGYAR TESTVÉREK

Ha hiába keresték gyógyulást, JOJJE-
NEK HOZZAM, minthogy én sok évi gyá-
korlattal bírok olyan FÉRFIAK és NŐK
kezelése terén, akik IDEGES és KOMPLI-
KALT BETEGSÉGEK miatt szenvednek,
amelyeket rosszul kezeltek vagy alhany-
goltak. Sikerrel gyógyítottam sok olyan be-
teget, aki máshol nem tudott enyhülni
vagy gyógyulást találni. Amit megtettem
másokkal, magával is megtezem. Ne
vesztegetse az időt, jöjjön és keressen
fel ma. Tanács ingyen.

HA SZENVED ÖN

KRONIKUS, IDEGES, VÉR, BOR vagy KOMPLIKALT baj-
ban, vagy GYOMOR, BÉL, vagy MAJ ZAVAROK bántják, vagy
ha RHEUMAJA, HÁT és IZOM FAJÁSA, FEJFAJÁSA, SZO-
RULÁSA, SZÉDELÉSE, KÉTHÉSI vagy FEJ, ORR, TOROK,
HURUTJA VAN, tanácsot adok, minthogy én nagy siker-
reltem értem el ilyen bajok kezelése terén. Becsületesen meg-
mondom véleményemet az állapotáról pontos és biztos VIZS-
GÁLAT után és megmondom, hogy mit tehetek önert. TANACS-
KOZÁS VELEM MOST, minthogy a KESEDELEM VESZE-
DELMESE LEHET.

NE FELEDJE, HOGY TANÁCS INGYEN

Vasárnap:
D. e. 10-től
d. u. 2-ig.

DR. KENEALY

Office Hours
D. e. 9-től
este 8-ig.

647 Euclid Ave. 2-ik emelet, Cleveland, Ohio
AZ ÚJ IDEA SUTÓDE FELETT. Republic Building A STAR SZIN-
HAZ MELLETT

egy hound, leül három ember
rel kártyázni és egy, talán két-
tő vagy mind a harmán hound-
dok, együtt dolgozik valakivel
placérijében és az is hound, aki
vagy elveszi magát, amit ke-
resett, vagy ha hozzá képest
nagyon erős és óvatos, elárulja
a bravóknak, hogy legalább egy
részt megkaparintsa az ön va-
gyonának; houndok vannak a
helykijelölő bizottságban, houn-
dok vannak mindenütt, miért
ne lennének houndok a posta-
nál is, akiknek érdekében áll,
hogy bizonyos levelek ne jussa-
nak el a címzettékhöz?
Ez ugyan nem volt valami
vonzó leírása az aranytelepeken
uralkodó viszonyoknak.
— Ön fel akar menni testvé-
réhez?
— Mindenesetre.
— Well, akkor jó tanácsot
adok önnek. Hogy követnie, az
már azon dolga. Innen két ut
vezet a különböző bányatele-
pekre; az egyik délnek visz egy
hegyes vidékre, melynek neve
Uj-Almada, ahol sok kénésű so-
termés einober található; a má-
sik pedig majdnem egyenesen
északnak vezet s csak nagyon
kissé hajlik keletre és Sacra-
mento híres aranyezőre visz.
Tudja, merre fekszik itt a Yel-
low-water-ground?
Mostanáig csak azt tud-
dom, hogy a Sacramento-nak
egy mellékvolgyát képezi, egye-
bet nem.
Az ut háromnegyed része
a franciscai öböl körül vezet,
aztán fölmejj a Rio San Joa-
quinn keresztül a Sacramento
volgyába. Itt mindig csak föl-
fele kell mennie és mindenki-
től, akivel találkozik és minden
placéruját megtudhatja, hol van
az a hely, amelyet keres. Ha
nincs sok podgyász, öt nap
alatt odajött. Azonban ezt az
utat nem ajánlom.
— Miért?
— Mert először, ha kényel-
mesebb is, de nem rövidebb.
Másodszor, mert éppen ezt az
utat teszik a houndok teljesen
bizonytalanná. Az igaz, hogy
línkább azokat támadják meg,
akik a bányákból visszatérnek,
mint azokat, akik odatartanak,
de azért soha se tudni, nem
tesznek-e egyszer kivételt. Har-
madszor, ez az ut ki van kövez-
től dollárokkal, amelyeket, az
utazók zsebéből esálnak ki. A
vendéglőkben a kultura már

anyira otthonos, hogy számlá-
kat is írnak. De ezeket köny-
nyebb elolvasni, mint kifizetni.
Nyestormák: a szoba egy dol-
lár — és ön bizony az udvaron
aludt: az ágy egy dollár — és
kapott két marék régi szalmát;
világítás egy dollár — és lán-
pójául a hold szolgált; kiszol-
gálás egy dollár — és színet se
látta szolgálóknak; mosdótól
egy dollár — és megmosakod-
hatik a Sacramentoban; füröl-
köző egy dollár — és a saját
vadászkabátjába kell torlalköz-
nie. Az egyetlen tétel, amelynek
fizetését jogosan követelik, mert
részesítettek benne: a számla
megírása egy dollár. Hogy tet-
sík ez, master Marshall?
— Nem rossz!
— Én is úgy vélekedem. Az-
ért maud egy másik, jobb utat
fogok önnek mondani, amilyen,
ha jó hova van, négy nap alatt
elérheti a Yellow-water-ground-
dot: ön az öblön átkel a kom-
pál ősf egyenesen. San John
felé tart, aztán kelet felé for-
dul és amikor elért a Sacra-
mentót, már céljához van, vagy
legalább annak közelében. Fo-
lyó van ott elég, amely önt al-
ba az irányba vezesse.

— Köszönöm, Sir! Koveni
fogom tanácsát.
— Well! És ha majd a Sacra-
mentó mellett, vagy máshol
találkozik egy mulattal, akinek
jobb oreagan egy seb van, ne
sajnálja érte a puskaporát vagy
a kését, mert bizonyára nagy
jót tesz!
Eközben eljött a vacsora ide-
je és Gusztika odajött meghív-
ni bennünket. Egy mellékszo-
bába vezetett, ahol egy volt föl-
terítve, mintha spanyol grandok
társasága volna hivatalos az ét-
kezéshez. Donna Elvira már
várt reánk. A gazda azonban
nem volt jelen. A háziasszony
ugy fogadta vendégeit, akiket
kellő grandezzaival mutatam
be, mint egy királynő, aki ki-
hallgatáson fogadta alattvalóit
és olyan méltóságosan viselke-
dett, hogy még egy indiai rája
is megirigyelhette volna.
Mivel első sorban imponálni
akart nekünk, a társalgás elein-
te művészetéről és tudomány-
ról folyt — hanem, hogy mi-
lyen irányban, arról jobb lesz,

Egyedüli Amerikában Az Első Magyar

Stempel Gyár

mely valódi hazai árucikkeket gyárt. — Díszítse fel lakását KARÁCSONYRA
SZÉP KÉZIMUNKÁKKAL
és szerezze be ezeket, valamint összes szükségletét, most, amikor

Még tart a nagy kiárúsítás

amelyen 25-30 százalékgig takaríthat meg. Csakis nálam kaphatók a legjobb valódi flannel, karton,
lenvászon és Gyolcsaruk úgy vég, mind yardzámra. Pamutok, cérnák és valódi Fleischer-féle hor-
golo pamut Berliner haraszt nagykendők és sweaters készítésre.
A legnagyobb választékban vannak faldíszek, ábrások, kiaruhák és hazai párnák a legújabb
divat szerint, valamint selyem és szövetsaruk, selyem és delinkedők.

Valódi hazai módra készített Berliner karasztkendők leszállított árban.
Szerezzen örömet gyermekeinek! Vegyen nekik most Gyermek-
játékokat kiárúsítási árban.
Videki honfiársaink a rendelt árukat fizethetik, amikor azokat
átveszik.
Levelekre magyarul válaszolunk. Kérjen magyar árjegyzéket.

CHARLES K. GROSS

Első Magyar Stempel Áruk Gyára
8803 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

Olcsó Használt AUTOMOBILOK

1917 Packard Phaeton.
1918 7 szem. Big 6 Paige.
1917 National 7 szem.
Franklin 5 szem. Touring.

Mitchel Touqing, ugyszintén teljes választék használt, de
ujjá épített Stutz gépekből.

STUTZ MOTOR CO.

PROS. 1394. 1909 E. 13th St.
CLEVELAND, OHIO

HOLDEN, WEST VIRGINIA 1919 November 7.

Tekintettel azokra a hamis állításokra, melyeket a Unio tiszviselői a Guyan szénmezőkre vonatkozóan tettek, ki kell jelentenünk, hogy a tényeket elferdítették. Tizenegy bányánk van, már tizenöt éve működésben vagyunk és ez idő alatt soha nem voltak munkászavaraink. Összes bányáink nem unio bányák. Az életviszonyok kitünőek. A szén magassága 6 és fél lábtól 7 lábíg, jó tetővel. Alant kimutatást közlünk 12 munkásunknak 1919 októberében kézhez vett fizetéséről:

Bánya	Név	Munkanem	bér	bolti számla	házbér	világítás	szén	javítás	orvos	kórház	teljes levonás	kézhez vett összeg
1	Geo. Kobash	Loader	272.40	50.00				.50	.50	.25	51.25	221.15
1	Steve Banch	Loader	246.82		8.00	1.25	2.75	.50	1.00	.25	13.75	233.07
3	Bill Saker	Loader	240.80	8.00				.50	.50	.25	9.25	231.55
4	Wm. Workley	Loader	246.47		7.00	1.25	2.50	.50	1.00	.25	12.90	233.97
4	Mike Burke	Loader	265.67	50.00				.50	.50	.25	51.25	214.42
4	Andy Rycak	Loader	267.31	28.00				.50	.50	.25	29.25	238.06
4	Jno. Burke	Loader	267.40	30.00				.50	.50	.25	33.25	234.15
8	Stanley Butcher	Loader	314.72	70.00	7.00	1.25	2.50	.50	1.00	.25	82.50	232.22
8	Pete Semeki	Loader	285.34	10.00	6.00	.75	1.00	.50	1.00	.25	20.00	265.34
8	Jno. Bloss	Loader	250.67	40.00				.50	.50	.25	41.25	209.42
11	Jno. Mickalobich	Loader	285.54		8.00	1.50	2.75	.50	1.00	.25	14.00	271.54
12	Mike Celaca	Loader	350.29	117.00	8.00	1.50	2.75	.50	1.00	.25	30.25	214.03

Több üres lakóházunk van jelenleg, negyvenöt új házat építettünk, amelyek már néhány nap alatt elfoglalhatók lesznek. Több jó bányászcsaládra van szükségünk. - Jó iskoláink vannak, kilenc hónapos tanidővel, van jó vizünk. --- Legényembereket szintén használhatunk.

ISLAND CREEK COAL COMPANY

W. O. PERCIVAL, General Superintendent.

HOLDEN, W. VA.

